

บทที่ 4

โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบขั้วอำนาจเดียว

โอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2551) ได้อธิบายว่า โครงสร้างอำนาจการเมืองแบบขั้วเดียว หมายถึง แบบแผนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่นที่อำนาจอยู่ในมือตระกูลชนชั้นนำ และเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเพียงกลุ่มเดียวและมีลักษณะผูกขาดอำนาจทางการเมืองทั้งใน ระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ivo อย่างเบ็ดเสร็จ ตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองเหล่านี้จะมีฐานเศรษฐกิจการเมืองที่เข้มแข็ง เหนือกว่าตระกูลหรือกลุ่มอื่น ๆ ในจังหวัดจนไม่มีตระกูลใดหรือกลุ่มใดมีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันช่วงชิงอำนาจในสนามการเมือง ทำให้ตระกูลชนชั้นนำเพียงตระกูลเดียว ผูกขาดอำนาจทางการเมือง และทรงอิทธิพลทางการเมืองสูงสุดในจังหวัด

กลุ่มตระกูลชนชั้นนำจะมีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่กว้างขวางและคอยสนับสนุนคนในเครือข่ายของตระกูลเข้าสู่สนามการเมืองทุกระดับในจังหวัด ทั้งนี้กลุ่มตระกูลชนชั้นนำจะมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับกลุ่มข้าราชการในจังหวัด ทำให้กลายเป็นผู้บารมี และทรงอิทธิพลในการผูกขาดอำนาจการเมือง (monopolistic politics) ไว้ในกลุ่มเดียว และจะมีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงในกลุ่มเครือข่าย ในทางการเมืองการจัดการ และการตัดสินใจทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเป็นการตัดสินใจจากผู้มีอำนาจสูงสุดในกลุ่มตระกูลชนชั้นนำ การวิจัย พบว่า ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบขั้วเดียวมี 2 จังหวัด คือ

1. จังหวัดชลบุรี: ตระกูลคุณปลื้ม
2. จังหวัดสระแก้ว: ตระกูลเทียนทอง

จังหวัดชลบุรี: ตระกูลคุณปลื้ม

ภายใต้อิทธิพลของตระกูลคุณปลื้ม

การศึกษากรณีตัวอย่างในส่วนนี้ผู้วิจัยจะเน้นการอธิบายการสถาปนาตัว
ของตระกูลคุณปลื้มในฐานะตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองในจังหวัดชลบุรี
ที่สามารถสถาปนาตระกูลและพันธมิตรทางการเมืองจนกลายเป็นโครงสร้างอำนาจ
ท้องถิ่นภายในจังหวัดชลบุรีและโด่งดังในระดับประเทศ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผล
การศึกษาตั้งแต่กระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของกลุ่มกำนันเป๊าะและบทบาท
ทางการเมือง ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันที่อยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นภายในจังหวัด
ชลบุรีที่มีตระกูลคุณปลื้มเพียงกลุ่มเดียวที่ผูกขาดอำนาจมาอย่างยาวนาน กำนันเป๊าะ
(สมชาย คุณปลื้ม) หรือที่เรียกกันและรับรู้อย่างกว้างขวางในจังหวัดชลบุรีว่า
กลุ่มกำนันเป๊าะ

กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรี กลุ่มเรารักษ์ชลบุรี หรือกลุ่มบ้านใหญ่บางแสน

เส้นทางการการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลคุณปลื้ม อดีตนายองค์การ-
บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 25 มีนาคม 2552) กล่าวว่า
การศึกษาเส้นทางการสะสมทุนของตระกูลคุณปลื้ม กำนันเป๊าะซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองที่มี
อิทธิพลสูงสุดในจังหวัดชลบุรีหลังโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกจนถึงปัจจุบัน
เริ่มต้นจาก ด.ช. สมชาย แซ่ตั้ง หรือสมชาย คุณปลื้ม กำนันเป๊าะ ผู้เติบโตมาในครอบครัว
เชื้อสายจีน พ่อเป็นผู้ใหญ่บ้าน เจ้าของโรงฆ่าสัตว์ เป็นเจ้าของเชิงหมูในตลาดหนองมน
หลังเรียนจบ ป. 4 โรงเรียนบ้านกลางดง แต่ไม่พิศสมัยการเรียนในโรงเรียนมากนัก
กำนันเป๊าะ หรือกำนันเป๊าะแกนนำคนสำคัญของกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีในปัจจุบันจึงเลือก
ที่จะเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ชีวิตจากมหาวิทยาลัยชีวิตมากกว่า (“ขนานนามว่า
ก๊อคฟาเธอร์,” 2538, หน้า 12-15)

คนดั้งเดิมบางแสนและสนิทสนมกับกำนันเป๊าะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล,
12 มีนาคม 2552) กล่าวว่า การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของกำนันเป๊าะ พบว่า อาชีพแรก
ของ กำนันเป๊าะ คือ การเป็นกระเป่ารถเมล์สาย ชลบุรี-บางแสน-ศรีราชา ต่อมาไม่นาน

ก็พัฒนาขึ้น โดยการขอเงินทางบ้านมาซื้อรถเมล์วิ่งประจำทางชลบุรี-ศรีราชา แล้วเป็น “ถ้ำแก่” เสียเอง แต่ชีวิตก็ไม่ราบรื่นเพราะมีปัญหาชกต่อยกับรถโดยสารคันอื่นเพื่อแย่งผู้โดยสารกันบ่อยครั้ง ประกอบกับรายได้น้อยไม่คุ้มหยาดเหงื่อ กำหนดเป้าจึงเลิกแล้วหันหน้าไปสู่โรงลิเกแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพดังกล่าว จึงหันหลังให้อาชีพลิเก กลับมาใช้ชีวิตอย่างลูกน้ำเค็มเหมือนกับคนอื่น ๆ ในบางแสน-อ่างศิลา โดยกลับมาเป็นลูกเรือประมงและรับจ้างตามโป๊ะเรือต่าง ๆ อยู่ระยะหนึ่ง จนในที่สุดกำหนดเป้าสามารถเก็บเงินและต่อเรือประมงเป็นของตนเอง 1 ลำ จากนั้นเขาจึงหันหน้าออกทะเลไปทำอาชีพประมงจนชำนาญ (เปี้ยก จักรวรรดิ, 2548)

ถึงจุดเปลี่ยนสำคัญของกำหนดเป้า ในปี พ.ศ. 2506 ซึ่งเป็นช่วงอายุเบญจเพส ซึ่งแม้หลายคนจะมีเคราะห์หนัก แต่กำหนดเป้ากลับเจอช่องทางไปรุ่ง ดวงเศรษฐีพุ่งไต่ จนตัวเองเองคงคิดไม่ถึงว่าจะเป็นปีพลิกชีวิตได้มากมายขนาดนี้ เมื่อมีนักธุรกิจชาวฝรั่งเศสคนหนึ่งซึ่งมีกิจการค้ำน้ำมันอยู่ในเขมร โดยในสมัยนั้นกัมพูชายังปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมี ลอนนอล เป็นนายกรัฐมนตรี (หนังสือในวาระครบรอบ 65 ปี สมชายคุณปลื้ม, 2544, หน้า 12) ชาวฝรั่งเศสผู้นี้มาเที่ยวบางแสนและได้มีโอกาสคุยกับกำหนดเป้า จนในที่สุดก็ถูกอัยาศัยกัน ชาวฝรั่งเศสออกปากชวนกำหนดเป้าให้เข้าไปหาปลาในน่านน้ำเขมร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าปลาชุกชุมกว่าน่านน้ำไทยที่จำนวนปลาเริ่มร่อยหรอลงทุกที กำหนดเป้าจึงคว้าโอกาสทองโดยไม่ต้องรังรอ เพราะหลังจากชาวฝรั่งเศสชักนำให้ไปพบ สิริมาตะ รองนายกรัฐมนตรีกัมพูชาในขณะนั้น

กำหนดเป้าได้สัมปทานนำเรือ 15 ลำ เข้าไปทำประมงในน่านน้ำกัมพูชาได้แบบไม่ต้องคอยหลบลูกปืนให้หวาดเสียว และแม้จะมีเรืออยู่ลำเดียว สมชายก็ชักชวนสมัครพรรคพวกที่มีเรืออีก 14 ลำ เข้าไปหาปลาด้วย โดยมีข้อแม้ว่าเรือทุกลำจะต้องเสียค่าหัวคิวให้เขาลำละ 20 เปอร์เซนต์จากเงินขายปลา ซึ่งคิดเป็นเงินประมาณ 14,000-16,000 บาทต่อลำ สรุปแล้วเที่ยวหนึ่ง กำหนดเป้าได้กำไรแบบไม่ต้องเหนื่อยไปราว 2 แสนกว่า 4 ปี ในน่านน้ำกัมพูชา ทำให้กำหนดเป้ามีเงินเก็บหลายสิบล้าน และส่วนหนึ่งในเงินก้อนนั้นก็กลายมาเป็นคฤหาสน์ส่วนตัวบนที่ 7 ไร่ริมทะเลบางแสน ชื่อ บ้านแสนสุข หรือ บ้านใหญ่บางแสนในปัจจุบัน (หนังสือในวาระครบรอบ 65 ปี สมชายคุณปลื้ม, 2544, หน้า 19)

ประมาณ 3 ปีที่ กำนันเป๊าะจับปลาในน่านน้ำเขมรทำให้ กำนันเป๊าะมีเงินหลายสิบล้านบาท เป็นช่วงเวลาที่พลิกผันชีวิตของกำนันเป๊าะแต่หลังจากเขมรเปลี่ยนแปลงการปกครองภายใต้การนำของเขมรแดงและพร้อม ๆ กับการเกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน ราคาพุงกระฉูดการทำธุรกิจจับปลาไม่ค่อยจะคุ้มทุน จนในที่สุดต้องเลิกกิจการนี้ไป

การเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจอย่างพลิกฝ่ามือของ กำนันเป๊าะในช่วงนั้นทำให้กำนันเป๊าะและเริ่มถูกตั้งข้อสังเกตและคำร่ำลือว่า กำนันเป๊าะค้าของเถื่อนของหนีภาษี รวมถึงยาเสพติด แต่ไม่ยังคงมีหลักฐานที่พิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจน กำนันเป๊าะในขณะนั้นเริ่มมีฐานะร่ำรวยมั่งคั่ง ช่วงเวลานี้เองที่ชื่อเสียงของกำนันเป๊าะเริ่มโด่งดัง จนได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ในปี พ.ศ. 2509 เป็นจุดเริ่มต้นบนถนนสายการเมืองจนถึงปี พ.ศ. 2511 ตำแหน่งกำนันตำบลแสนสุขว่างลง ในบรรดาผู้ใหญ่บ้านไม่มีใครเสนอตัวลงสมัครกำนัน ผู้ใหญ่เป๊าะก็ถูกผลักดันจากกลุ่มผู้ใหญ่บ้านขึ้นเป็นกำนันตำบลแสนสุขแบบไร้คู่แข่ง

สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2552) กล่าวว่า จากเด็กหนุ่มลูกน้ำเค็ม มาเป็นกระเป๋ารถสองแถวที่ใคร ๆ เรียกว่า กำนันเป๊าะ มาเป็นผู้ใหญ่เป๊าะ เพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ก็ถูกเปลี่ยนคำเรียกขานเป็นกำนันเป๊าะ ตามตำแหน่งทางการเมืองที่ขึ้นครอง เมื่อสุขาภิบาลตำบลแสนสุขถูกยกฐานะให้เป็นเทศบาล ในปี พ.ศ. 2529 กำนันเป๊าะได้เข้าสู่สนามการเมืองในเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรีแบบไร้คู่แข่ง แต่สำหรับคนบางแสน-ชลบุรี ก็ยังเรียกกำนันเป๊าะเหมือนเดิม ไม่มีใครเรียก นายกเป๊าะ ยกเว้นคนในกลุ่มใกล้ชิดจะเรียก กำนันเป๊าะ ว่า “นาย” ทุกครั้งที่พูดถึงกำนันเป๊าะ ระหว่างปี พ.ศ. 2517-2518 กำนันเป๊าะ รุกคืบเข้าไปสู่ธุรกิจค้าเหล้า โดยการสนับสนุนจากนายพงษ์ สารสิน ขึ้นเป็นเอเย่นต์เหล้าของสุรามหาราษฎรในเขตชลบุรี ในนาม บริษัท ศรีราชามหานคร จำกัด บริษัท พัทยามหานคร จำกัด บริษัท สัตหีบมหานคร จำกัด ธุรกิจเอเย่นต์เหล้าทำให้กำนันเป๊าะกลายเป็นเสือนอนกิน เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ดีมากแต่อีกด้านหนึ่งกำนันเป๊าะกลับใช้ธุรกิจเอเย่นต์เหล้ากระจายผลประโยชน์ให้แก่พรรคพวก (“ขนานนามว่าก๊อดฟาเธอร์,” 2538, หน้า 22-25)

สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) คนสนิทกำนันเป๊าะผู้ดูแลกิจการก่อสร้างในกลุ่มบางแสนมหานคร (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 มีนาคม 2552) กล่าวว่า ความสัมพันธ์

จากการได้เป็นเอเยนต์หลัก ทำให้กำนันเป๊าะ เริ่มมีบทบาท ทางการเมืองมากขึ้นระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพราะการสร้างฐานอำนาจท้องถิ่นไปยังกลุ่มผู้กว้างขวางในท้องถิ่นในลักษณะกระจายผลประโยชน์ให้เครือข่ายโดยกำนันเป๊าะเคยบอกว่า รายได้จากเหล่าที่จะกระจายออกไปให้กับลูกน้องเพื่อนฝูงในแต่ละเขตที่ดูแลธุรกิจหลักของกำนันเป๊าะไม่ได้มีความหมายผลประโยชน์ทางธุรกิจเท่านั้น แต่หมายถึงผลประโยชน์ทางการเมืองที่ทรงอิทธิพลถึงปัจจุบันของเครือข่ายฐานอำนาจของบ้านใหญ่ชลบุรี

รวมถึงการจับวางหัวคะแนนแขนขาในการควบคุมพื้นที่ ซึ่งแม้จะทำให้กำไรจากเหล่าจะหดหายไปบ้าง แต่ได้กำไรทางการเมือง อิทธิพล บารมี เพิ่มทวี ถือว่าคุ้มค่า การกระจายอำนาจและบารมีไม่เคยขาดทุน อย่างเช่นกรณีของเฮียแก้ว พัทยา หรือ นายกำพล คุปตะวานิชเจริญ เอเยนต์หลักไทยและเหล่าต่างประเทศรายเดียวในพัทยาที่ กำนันเป๊าะปลุกปั้นมาโดยตรง เฮียแก้วผู้นี้เป็นคนที่มียศตำแหน่งสำคัญ เป็นแขนขา มือทำงานให้ กำนันเป๊าะทั้งด้านการเมืองและธุรกิจในเมืองพัทยา

กระบวนการสะสมทุนภายใต้ธุรกิจมืด: การขยายปีกอิทธิพลกลุ่มกำนันเป๊าะ และเครือข่ายพันธมิตร

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มีนาคม 2552) กล่าวว่า นอกจากธุรกิจด้านสว่างของกำนันเป๊าะที่สร้างความมั่งคั่งให้กับครอบครัวคุณปลื้มอย่างมหาศาลแล้ว ตามที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้นกำนันเป๊าะยังถูกเฟื่องเลี้ยงและตั้งข้อสังเกตถึงการสะสมทุนที่มาจากธุรกิจด้านมืด เช่น หวยเถื่อน ของหนีภาษี เช่น เหล้าเถื่อน บุหรี่เถื่อน มือปืนรวมถึงยาเสพติด ในบรรดาธุรกิจมืดมีเพียงธุรกิจเดียวเท่านั้นที่ กำนันเป๊าะยอมรับ คือ หวยเถื่อน (หวยใต้ดิน) ที่กำนันเป๊าะยอมรับว่าเคยเป็นเจ้าของมือ โดยทำธุรกิจนี้ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2511 ทำอยู่หลายปี กำนันเป๊าะยอมรับว่าธุรกิจหวยใต้ดินทำรายได้ให้ครอบครัวคุณปลื้มอย่างเป็นกอบเป็นกำ แม้ว่าจะโดนหวยลือกบ้าง แต่เมื่อคิดรวม ๆ แล้วยังมีกำไรอยู่

ธุรกิจหวยใต้ดินของ “กำนันเป๊าะ” นอกจากสร้างความมั่งคั่งให้กับตระกูลคุณปลื้มแล้ว ธุรกิจนี้ยังทำให้คนจำนวนมากได้รับผลประโยชน์ ถือว่าเป็นการสร้างเครือข่าย-

พันธมิตรทางการเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นตำรวจ ข้าราชการในจังหวัด
เครือข่ายระดับตำบล ระดับอำเภอ จนถึงคนกลุ่มย่อย คนเดิน โปย ทุกฝ่ายได้
ผลประโยชน์ทั้งสิ้น

อดีตสมาชิกสภาจังหวัดจังหวัดชลบุรี (สจ.) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 มีนาคม
2552) เครือข่ายเส้นสายของกำนันเป๊าะจะทำหน้าที่ไปพร้อม ๆ กัน ทั้งด้านการธุรกิจ
และการเมือง ในบทบาทของเครือข่ายหัวคะแนนจะเป็นตัวเชื่อมในการขอความช่วยเหลือ
กำนันเป๊าะเครือข่ายตัวเชื่อมของ กำนันเป๊าะจึงมีอยู่ทุกอำเภอ ทุกตำบลที่จะเป็นตัวเชื่อม
ระหว่างชาวบ้านกับกำนันเป๊าะ และเครือข่ายเหล่านี้ยังเป็นหัวคะแนนคนสำคัญ
นอกจากธุรกิจห่วยไต้ดิน ธุรกิจมีค่ออย่างอื่น กำนันเป๊าะยืนยันไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเป็น
การข้อสังเกตและคำพูดและยังขาดหลักฐานที่ยืนยันได้ เช่น ของหนีภาษีเหล่าเถื่อน บุหรี่
เถื่อน แต่อย่างไรก็ตามมีการตั้งข้อสังเกตว่าแม้กำนันเป๊าะจะไม่มีส่วนร่วมโดยตรงแต่ก็มี
แกน ขา ที่ดำเนินการแทน

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 21 มีนาคม 2552) กล่าวว่า
อย่างเช่นกรณีความขัดแย้ง พ.ต.ท. ไชยันต์ วิชัยดิษฐ์ กับยุทธเป็ น้องชายกำนันบูร
ที่ถูกถามไปสู่การล้างแค้นกันนานร่วม 10 ปี คาดว่ามาจากปมปัญหาในกลุ่มที่มี
ผลประโยชน์เกี่ยวกับ บุหรี่ สุราเถื่อนที่เรียกกันว่า กงสีใหญ่หลังจากการหายตัวไป
ของยุทธเป็ ถึงการถล่ม พ.ต.ท. ไชยันต์ วิชัยดิษฐ์ และการตายของกำนันบูร สิทธิโชค
มีการวิพากษ์วิจารณ์กันว่า สาเหตุของความขัดแย้งมาจากการขัดผลประโยชน์เกี่ยวกับ
ของหนีภาษีทั้งที่ในอดีตคนในกลุ่มนี้ต่างเป็นพันธมิตรกันมาอย่างยาวนาน

ลูกชายยุทธเป็ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า โดยกรณี
ดังกล่าวมีการมองว่า กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีมีส่วนพัวพันกับธุรกิจและความขัดแย้ง
โดยเฉพาะ พ.ต.ท. ไชยันต์ วิชัยดิษฐ์ มีขอชาวคนใกล้ชิดที่ กำนันเป๊าะ แกนนำกลุ่มบ้าน-
ใหญ่ชลบุรีไว้วางใจมากที่สุด หรือกรณี เสี่ย ป. เป็ด หรือ ทนง ศิริปรีชาพงษ์
อดีต ส.ส. นครพนม พรรคชาติไทย ถูกจับในคดีค้ากัญชา ซึ่งเส้นทางการค้ากัญชา
ที่สำคัญ คือ จากภาคอีสานลงเรือชายฝั่งทะเลตะวันออก ชื่อ กำนันเป๊าะจึงกลายเป็น
เป้าหมายหนึ่งที่ถูกเพ่งเล็งว่า อาจมีส่วนพัวพันหรือรู้เห็นกับการค้ากัญชาในภาคตะวันออก
โดยเฉพาะเสี่ย ป. เป็ด มีฐานธุรกิจมากมายในพัทยา และยิ่งกว่านั้นเคยอาศัยบารมี

ก้านนเป๊าะ ลงสมัคร ส.ส. ชลบุรีแต่สอบตกในสายสัมพันธ์ดังกล่าวจึงมีการเพ่งเล็งว่า ก้านนเป๊าะ มีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยให้เด็ก ๆ ทำ (“ขนานนามว่า ก๊อดฟาเธอร์,” 2538, หน้า 26)

แต่การสัมภาษณ์พิเศษ น.ต. ประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้นถึงกรณีแบล็กคลิสต์ของหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐ มีรายชื่อ 20 ส.ส. ไทยค้ากัญชาในส่วนของ ก้านนเป๊าะ น.ต. ประสงค์ ตอบอย่างไม่อ้อมค้อมว่า “งานนี้ก้านนเป๊าะบริสุทธิ์” คำตอบนี้ทำให้ ก้านนเป๊าะหลุดข้อหาไปหนึ่งข้อแต่อีกข้อหาหนึ่งที่ยังหนีไม่พ้น คือ ผู้อยู่เบื้องหลังการค้าของเถื่อน ของหนีภาษี ในภาคตะวันออก ไม่ว่าก้านนเป๊าะจะพยายามปฏิเสธอย่างไร เเงาคำตรงนี้ก็ยากจะลบเลือน

การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลคุณปลื้มในธุรกิจก่อสร้างและพัฒนาอสังหาริมทรัพย์: จุดเปลี่ยนจากธุรกิจสีเทาเป็นสีขาว

หลังจากเริ่มรู้จักคนในแวดวงการเมืองเป็นที่กว้างขวางในจังหวัดชลบุรี ได้สร้างภาพพจน์ใหม่ให้กับกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรี ก้านนเป๊าะก็เริ่มขยายธุรกิจเข้าสู่วงการก่อสร้างเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจทุนนิยมของภาคตะวันออก ได้สร้างภาพลักษณ์ใหม่แห่งการสะสมทุน โดยมีบริษัท บางแสนมหานคร เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนธุรกิจ หลังโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จากนั้นมาบางแสนมหานครได้แตกแขนงบริษัทย่อยออกไปอีกหลายบริษัทเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมในจังหวัดชลบุรี

กลุ่มธุรกิจของก้านนเป๊าะจะใช้ชื่อบริษัทที่มีคำว่า “มหานคร” ต่อท้ายหรือขึ้นนำหน้านั้น คือ บริษัทในเครือของ ก้านนเป๊าะทั้งสิ้น แต่ผู้ถือหุ้นในทะเบียนแตกต่างกันไป มีการขยายงานรับเหมาก่อสร้างมากขึ้น สร้างบ่อบำบัดน้ำเสียไปรับงานทั่วประเทศ งานก่อสร้างถนนและอื่น ๆ ที่เป็นการศึกษาของส่วนราชการ โดยเฉพาะส่วนราชการในชลบุรีและบางส่วนก็เริ่มขยายไปต่างจังหวัดละภูมิภาคอื่น ๆ

มือขวาคนสนิทที่ก้านนเป๊าะ ผู้ดูแลกิจการก่อสร้างให้กับกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรี ในปัจจุบัน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2552) กล่าวว่า ธุรกิจในเครือของก้านนเป๊าะ ทำเงินเป็นกอบเป็นกำจากห้างหุ้นส่วนจำกัด บางแสนมหานคร

ซึ่งรับเหมาก่อสร้างทุกชนิดทั่วประเทศ โดยเฉพาะงานสร้างถนนสายสำคัญ ๆ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ที่มีมูลค่า 100 ล้านบาทขึ้นไป หากมูลค่าของงานลดลง ก็จะมีผู้นำการเมืองท้องถิ่นในเครือของ กำนันเป๊าะเปิดบริษัทขึ้นมาเพื่อรองรับงานไปทำ โดยการพ่วงท้ายชื่อของบริษัทว่า “มหานคร” นอกจากนี้ในระยะหลังนอกจากธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของตระกูลคุณปลื้มยังขยายไปสู่ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การสร้างหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ต่าง ๆ ของชลบุรี โดยคาดว่ามูลค่าของธุรกิจก่อสร้างในกลุ่มเครือมหานครของ กำนันเป๊าะไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท

ธุรกิจบริการ: โรงแรมและการท่องเที่ยว

หนังสือในวาระครบรอบ 65 ปี สมชายคุณปลื้ม (2544, หน้า 13) ได้อธิบายว่า หลังสุขาภิบาลตำบลแสนสุขถูกยกฐานะให้เป็นเทศบาล ในปี พ.ศ. 2529 กำนันเป๊าะก็ประกาศปรับปรุงพื้นที่ชายหาดบางแสนให้กลับมาเป็นเมืองท่องเที่ยวยอดนิยม จึงมีการนำงบประมาณจำนวนมหาศาลมาลงพื้นที่เพื่อใช้ในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งในจุดนี้กลุ่มธุรกิจของกำนันเป๊าะ ก็ได้รับประโยชน์ไปเต็ม ๆ เพราะตัวเองมีบริษัทรับเหมาก่อสร้างแบบครบวงจรรองรับโครงการเหล่านี้อยู่แล้ว

ขณะที่ในอีกด้านหนึ่งกำนันเป๊าะกับน้องภรรยา คือ นายนิคม แสนเจริญ รวมทั้งคนสนิท ญาติ ๆ ก็ลงทุนในกิจการต่าง ๆ รวมทั้งด้านโรงแรมที่พัก เพื่อเป็นการรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ จนกลายเป็นธุรกิจที่ทำเงินได้มหาศาล ซึ่งขณะนี้โรงแรมใหญ่ ๆ ในพื้นที่รอบ ๆ ชายหาดบางแสนนั้นล้วนเป็นของเครือธุรกิจ กำนันเป๊าะทั้งสิ้น

แต่ขณะนี้ กำนันเป๊าะได้วางมือทั้งหมดจาก บางแสนมหานครแล้ว โดยมอบอำนาจให้กับ น.ส. จิราภรณ์ คุณปลื้ม ลูกสาวคนเดียว เป็นผู้ดูแลกิจการ รวมทั้งโรงแรมที่อยู่บริเวณชายหาดบางแสน เช่น โรงแรมเดอะไทด์ รีสอร์ท บริษัท ในเครือบางแสน-มหานคร ได้ใช้งบประมาณสร้างราว 300 ล้านบาท เป็นแบบรีสอร์ท สูง 4 ชั้น มีห้องพักประมาณ 150 ห้อง รวมทั้งมีห้องประชุมที่จุคนได้ 500-600 คน นอกจากนี้ยังมีโรงแรมบางแสนบีชรีสอร์ท ได้มีการเช่าที่ดินจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และกำลังต่อสัญญาใหม่ รวมทั้งจะใช้จ่ายเงินอีกหลายร้อยล้านบาท เพื่อดำเนินการปรับปรุง หลังจากต่อสัญญาได้แล้ว ส่วนโรงแรมบางแสนวิลล่า บริเวณแหลมแท่น ซึ่งเป็นพื้นที่ของกำนันเป๊าะเอง มีโครงการจะดำเนินการปรับปรุงสร้างเป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว

สูง 6 ชั้น ใช้เงินไม่ต่ำกว่า 300 ล้านบาทเช่นกัน โดยในกิจการโรงแรมนั้น กำนันเป๊าะยังให้นายณรงค์ชัย คุณปลื้ม ลูกชายคนเล็ก เข้ามาช่วยบริหารอีกคน รวมทั้งวางตัวนายณรงค์ชัยเป็นทายาททางการเมืองท้องถิ่น โดยจะให้เป็นนายกเทศมนตรีเมืองแสนสุขคนต่อไป

ทุกวันนี้ธุรกิจของกำนันก็แตกสาขาออกไปมากมายหลายบริษัท จนขนาดเจ้าตัวเองยังต้องยอมรับว่า จำชื่อบริษัทของตัวเองทั้งหมดไม่ได้ โดยปัจจุบัน กำนันเป๊าะมีธุรกิจ ในเครือข่ายกว่า 50 บริษัท โดยมีบางแสนมหานครเป็นหัวเรือในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และรับเหมาก่อสร้าง ส่วนธุรกิจโรงแรมประกอบไปด้วย โรงแรมบางแสน การ์เด้นบีช-รีสอร์ท โรงแรมบางแสนวิลล่า โรงแรมบางแสนวิลล่า ซีฮิลล์ โรงแรมเดอะ ไทด์ รีสอร์ท นอกจากนี้ยังมีธุรกิจอื่น ๆ ที่น่าสนใจมีหลายตัว ได้แก่ ภัตตาคาร ร้านอาหาร จำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด จำหน่ายซอสปรุงรสอาหาร โรงโม่หิน ฯลฯ รวมถึงกิจการตลาดนัดเพื่อจำหน่ายสินค้า และให้เช่าพื้นที่ของตลาดนัดเพื่อจำหน่ายสินค้า เป็นต้น ทั้งนี้กำนันเป๊าะ เคยเผยเคล็ดลับในการบริหารธุรกิจจนประสบความสำเร็จ ผ่านหนังสือ “ค้นหาความหมายของชายชื่อเป๊าะ” ในวาระครบรอบ 65 ปี ไว้ว่า (หนังสือในวาระครบรอบ 65 ปี สมชายคุณปลื้ม, 2544)

ในวงการรับเหมา เราก็ทำในส่วนที่เราเคลียร์มาได้ นอกนั้นแบ่งกันหมดเลย จังหวัดชลบุรีมีงบประมาณเป็นพัน ๆ ล้าน สมมติเอามา 100 ก็แบ่งหมด ก็แบ่งกันทำมาหากิน หัวคะแนนทั้งนั้น ไม่มีใครไม่พอใจ บางทีงานที่เราทำถ้าเขามาขอจะให้เลย ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แล้วว่า กำไร 4-5 ล้านก็ให้เขาไป พร้อมกับทิ้งท้ายว่า “ผมบอกกับลูกน้องตลอดว่า อย่ากินรวบ กินต้องแบ่ง ถึงอยู่ได้” วลีดังกล่าวคงจะเป็นข้อสรุปถึงโลกทัศน์ทางธุรกิจของ กำนันเป๊าะ ได้เป็นอย่างดี สมดังคำนิยามที่กำนันเป๊าะเคยกล่าวถึงตัวเองไว้ว่า . . . ผมเป็นกึ่งนักธุรกิจ กึ่งนักเลง (หน้า 54)

การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลคุณปลื้ม

ชาวบ้านบางแสน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 มีนาคม 2552) กล่าวว่า หลังจากประสบความสำเร็จทางธุรกิจและการเมือง สิ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน ในการหล่อเลี้ยงและสร้างฐานมวลชนของกำนันเป๊าะ คือ การสะสมทุนทางสังคมที่สร้างภาพจน์

อีกด้านของเจ้าพ่อเป็นผู้ใจบุญ จอมคนบางแสน หรือเจ้าพ่อจอมบริจาค เงินสดปีละ 30-50 ล้านบาท แจกจ่ายให้ผู้ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาท้องถิ่น คนใกล้ชิด กำนันเปี๊ยะกล่าวอย่างเต็มปากว่า กำนันเปี๊ยะ คือ “เจ้าพ่อแห่งความดี”

สมาชิกรัฐสภาเทศบาล (สท.) คนสนิทกำนันเปี๊ยะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2552) กล่าวว่า การสะสมทุนทางสังคม กำนันเปี๊ยะยังทำตัวเป็นพ่อขุนอุปถัมภ์ กล่าวคือ ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านทั่วไปที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งเพื่อการศึกษา ของบุตรหลานและการดำรงชีพ รวมไปถึงวัดวาอารามและหน่วยงานราชการทั้งจังหวัด ประกันผู้ต้องหา เจริญกับข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐที่มีความขัดแย้งกับประชาชน ฝากเด็กเข้าเรียน ฯลฯ ช่วงเวลาที่ กำนันเปี๊ยะยังไม่หลบหนีในคดี ทุกเช้าที่บ้านใหญ่ บางแสนจะมีชาวบ้านมาขอความช่วยเหลือในปัญหาต่าง ๆ มากมาย ราวกับว่าเป็นผู้ว่า-ราชการจังหวัดชลบุรีตัวจริง ถึงขนาดเคยกินข้าวแกงที่ตลาดหนองมน บางแสน งานละ 300,000 บาท และ โอเลี้ยงแก้วละ 70,000 บาท เพราะระหว่างกินอาหารมีชาวบ้าน มาขอยืมเงิน

ชาวบ้านหมู่บ้านโชคดี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 มีนาคม 2552) กล่าวว่า อีกภาคหนึ่งของกำนันเปี๊ยะ คือ การทำหน้าที่บริหารในฐานะนายกเทศมนตรี ของเทศบาลตำบลแสนสุข นั่นคือ บทบาททางนิตินัย แต่ในทางพฤตินัยนั้น เครือข่าย ของกำนันเปี๊ยะได้เข้าบริหารเมืองพัทยาับเนื่องกันมาหลายยุคหลายสมัย จนกระทั่ง ปัจจุบัน ด้วยความเป็นคนในท้องถิ่น รักถิ่น และต้องการเห็นถิ่นเกิดของตน เจริญทัดเทียม สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ กำนันเปี๊ยะได้ทุ่มเทในการพัฒนา อย่างเอาเป็นเอาตายเพื่อพิสูจน์ฝีมือ ในอีกทางหนึ่ง ก็เป็นการสร้างฐานทางการเมือง เป็นสถานบ่มเพาะบุคลากรของชุมชนเพื่องานการเมืองไปในตัว กำนันเปี๊ยะ ได้พัฒนา ด้านสาธารณูปโภค โดยเฉพาะการขยายเส้นทาง ทั้งถนนหลัก ถนนในซอยและหน้าชายหาด เพื่อรองรับรถนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังจัดระเบียบชายหาด ปรับปรุงปลูก ต้นไม้ พร้อม ๆ กันนี้ยังได้ทำงานมวลชนควบคู่ไปกับการงานพัฒนา คือ การย้ายชุมชน แออัดของบางแสนด้วยการสละที่ดินส่วนตัวให้เป็นที่รองรับผู้ต้องอพยพกว่า 100 ครอบครัว โดยใช้ชื่อว่า “หมู่บ้านโชคดี”

**บทบาททางการเมืองของตระกูลคุณปลื้มในฐานะตระกูลชนชั้นนำในจังหวัดชลบุรี:
การสถาปนาโครงสร้างอำนาจการเมืองชั่วเดียว**

การศึกษาเส้นทางชีวิตการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรี เริ่มต้นจาก นายสมชาย คุณปลื้ม เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2509 เมื่อเขาได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน จากนั้น ไม่นาน ในปี พ.ศ. 2511 เมื่อตำแหน่งกำนันตำบลแสนสุขว่างลง นายสมชายจึงลงสมัคร และได้รับตำแหน่ง “กำนันตำบลแสนสุข” อันเป็นที่มาของฉายา กำนันเป๊าะที่หลายคน รู้จักมาในครั้งนั้น แต่ก็ยังมีบทบาทจำกัดในพื้นที่เขตบางแสน-หนองมนเป็นหลัก ไม่ได้กว้างขวางในระดับจังหวัดอย่างในปัจจุบัน

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 มีนาคม 2552) กล่าวว่า เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวประมาณปี พ.ศ. 2518-2519 นายจุมพล สุขภารังยี หรือ “เสี้ยจิว” ผู้กว้างขวางในจังหวัดชลบุรี ในสนามการเลือกตั้งของชลบุรี ต้องยอมรับว่า นายจุมพล สุขภารังยี หรือ “เสี้ยจิว” คนดังของภาคตะวันออก ซึ่งเป็นผู้เริ่มวางรากฐานทางการเมืองคนแรกให้ นายบุญชู โรจนเสถียร จนได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ของจังหวัดชลบุรี 2 สมัย มีบทบาทโดดเด่นมากที่สุด จากการประสบความสำเร็จทางการเมืองอย่างสูง จึงทำให้ นายจุมพล มีความคิดว่า จะสร้างที่ประชุมพรรคการเมืองที่ใหญ่ที่สุดขึ้นในประเทศไทยในจังหวัดชลบุรีอีกด้วย

การแข่งขันเพื่อชิงฐานทางการเมืองช่วงนั้น จะเป็นการแข่งขันระหว่าง นายจุมพล สุขภารังยี กับซุ่มของ นายประ โยชน์ เนื่องจางค์ คหบดีแห่ง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และนายตรงค์ สิงห์โตทอง หรือ “เสี้ยซู่” สมัยที่ยังมีอำนาจบารมี มีฐานะนายกสมาคมกลุ่มอาชีพการเกษตรชลบุรี ซึ่งกุมฐานเสียงชาวไร่อ้อยหลายหมื่นคน ส่วนนายสมชาย คุณปลื้ม หรือกำนันเป๊าะ ยังไม่ได้มีบทบาททางการเมืองมากนัก จนกระทั่งเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2524 นายจุมพล ก็ถูกกลุ่มคนร้ายใช้อาวุธสงครามนานาชนิด ยิงถล่ม จนเสียชีวิตภายในรถเบนซ์ สีเขียว 280 เอส หมายเลขทะเบียน 8888 ชลบุรี บริเวณถนนบายพาส หมู่ที่ 5 ตำบลหนองไม้แดง อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี พร้อมกับลูกน้องคู่มืออีก 2 คน หลังการจบชีวิตของ นายจุมพล สุขภารังยี บทบาทของ นายสมชาย คุณปลื้ม เริ่มมีความโดดเด่นขึ้นมา เพราะช่วงนั้นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการสร้างบารมีในพื้นที่ โดยมีภาพของนายสมชายโดดเด่นที่สุด จนทำให้เส้นทางการเมืองได้รับความไว้วางใจ

จากผู้สมัครต่างถิ่นเป็นจำนวนมาก มาขอลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ในเขตพื้นที่ จังหวัด-
ชลบุรี เช่น พล.ต. ศิริ สิริโยธิน นายทง ศิริปรีชาพงษ์ หรือ “ป. เป็ด” นายถาวร
ตรีรัตนรงค์ และ นายคณิน บุญสุวรรณ แต่สามารถผลักดันผู้สมัครจนได้รับเลือกตั้ง
คือ นายนิคม แส่นเจริญ (น้องภรรยากำนันเป๊าะ) นายจรูญ งามพิเชษฐ์ นายถาวร
ตรีรัตนรงค์ โดยมี นายอุทัย พิมพ์ใจชน และ นายรงค์ สิงห์โตทอง ผ่านการเลือกตั้ง
เข้ามาแบบฉิวเฉียด

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่ปรึกษากำนันเป๊าะ (การสัมภาษณ์-
ส่วนบุคคล, 17 มีนาคม 2552) กล่าวว่า อย่างไรก็ตามหลังจากที่เคยสร้างความสำเร็จ
ให้นักการเมืองกรุงเทพฯ ที่มาลงสมัครมาพอสมควรแล้ว กำนันเป๊าะก็เริ่มส่ง นายนิคม
แส่นเจริญ ลงเล่นการเมืองระดับชาติบ้าง ทำให้นายนิคม ได้เป็น ส.ส. เขต 2 ชลบุรี
ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2519 และยังทำให้นายนิคมกลายเป็นตัวแทนคนสำคัญของ
กำนันเป๊าะ ที่เข้าไปอยู่ในระบบอำนาจรัฐ สร้างระบบเครือข่าย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน
องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลทั้งหมด รวมทั้งเมืองพัทยาและองค์การบริหาร-
ส่วนจังหวัดให้เข้มแข็งเป็นปีกแผ่น

ในปี พ.ศ. 2529 สุขาภิบาลแสนสุขได้ยกระดับเป็นเทศบาลแสนสุข กำนันเป๊าะ
ก็ประกาศว่าจะพลิกโฉมบางแสนให้มีชีวิตชีวาและกลับมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม
อีกครั้ง นอกจากนี้เมื่อมีการเลือกตั้งตำแหน่ง นายกเทศบาลตำบลแสนสุข กำนันเป๊าะ
ก็ลอยลำเข้ามาตั้งแต่วันรับสมัคร เพราะไม่มีใครลงแข่ง ตั้งแต่นั้นมาโครงการก่อสร้าง
พัฒนาปรับปรุงต่าง ๆ ก็เริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจัง โดยมีเครือข่ายบริษัทรับเหมาก่อสร้าง
ของกำนันเป๊าะและพวกพ้องรองรับโครงการเหล่านี้

ต่อมาในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ซึ่ง พล.อ.ชาติชาย
ชุนทะวัน หัวหน้าพรรคชาติไทยที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดได้ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี
ส่วนพรรคกิจสังคมได้คะแนนมาเป็นอันดับ 2 และได้เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาล ครั้งนั้น
นายนิคม แส่นเจริญ ได้รับตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ภายใต้
การผลักดันจากกำนันเป๊าะซึ่งนับว่าเป็นจุดสูงสุดของอาชีพนักการเมืองที่เขาเคยทำมา
ในยุคนั้น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมชย์ หัวหน้าพรรคกิจสังคมให้ความรักเอ็นดู
ต่อกำนันเป๊าะมากจึงขนาดบางช่วงที่ กำนันเป๊าะ เจอคดีเกี่ยวข้องกับลักษณะเป็นผู้มี

อิทธิพล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ยังออกมาปกป้อง กำนันเป๊าะอยู่เนื่อง ๆ พร้อมประกาศว่า “ถึงเป็นเจ้าพ่อก็ยังรัก”

อย่างไรก็ตามเมื่อนโยบายกวาดล้างอิทธิพลเถื่อนและเจ้าพ่อท้องถิ่นต่าง ๆ เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2533 และนำไปสู่การเข้าตรวจค้นบ้านแสนสุขของ กำนันเป๊าะ แต่ไม่พบหลักฐานใด ๆ ประกอบกับการบริหารประเทศ ภายใต้การนำของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ มีการปรับคณะรัฐมนตรีอยู่หลายครั้ง กระทั่งมีการดึงพรรคปวงชนชาวไทย ซึ่งมี พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก เป็นหัวหน้าพรรค มาเข้าร่วมรัฐบาล เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐมนตรีกับพรรคกิจสังคม หลังจากนั้นไม่นาน พรรคกิจสังคมก็ถอนตัวจากรัฐบาล

สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) คนสนิทกำนันเป๊าะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 22 มีนาคม 2552) กล่าวว่า การเมืองเป็นเรื่องของความไม่แน่นอน หลังความขัดแย้งระหว่างรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย กับผู้นำเหล่าทัพ ดำเนินมาถึงจุดแตกหัก ประกอบเสียงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการคอร์รัปชันที่ดั่งขึ้นเรื่อย ทำให้ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) นำโดย พล.อ.สุจินดา คราหมณี ประธาน รสช. ได้นำกำลังทหารเข้ายึดอำนาจรัฐบาล เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2535 คราวนี้ผู้มีพระคุณของกำนันเป๊าะลาออกพรรคกิจสังคมหันไปสนับสนุนพรรคสามัคคีธรรม กำนันเป๊าะ เลยย้ายพรรคตามและส่งคนเข้าสู่สภาได้อีกเช่นเคย แต่เนื่องจากเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬจึงมีการยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้งที่รู้จักกันในชื่อ “การเลือกตั้ง 2535/2” ในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 แต่เนื่องจากพรรคสามัคคีธรรมล่มสลาย กำนันเลยหันมาเข้าพรรคชาติพัฒนาของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งแยกจากพรรคชาติไทยไปตั้งพรรคใหม่

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) ที่ปรึกษากำนันเป๊าะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 17 มีนาคม 2552) กล่าวว่า สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ได้นำทั้งความสูญเสียและความเจริญเติบโตของครอบครัวคุณปลื้มมาพร้อม ๆ กัน เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 นายนิคม แสนเจริญ น้องภรรยากำนันเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ ขณะเดินทางไปช่วยพรรคปราศรัยหาเสียงที่จังหวัดภาคอีสาน กำนันเป๊าะจึงส่ง นายสนธยา คุณปลื้ม บุตรชายคนโตลงสมัครแทน และนั่นเป็นจุดเริ่มต้นของการส่ง

สายเลือดโดยตรงของ กำนันเป๊าะขึ้นสู่เวทีการเมืองอย่างเต็มตัว โดยสนชยาสามารถ
ทำคะแนนมาเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด และพรรคสามัคคีธรรมสามารถกวาด
ส.ส. ชลบุรีไป 4 คน ส่วนเอกภาพได้เพียง 2 คนเท่านั้น

อย่างไรก็ตามผลการเลือกตั้งทำให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล
ส่วนพรรคชาติพัฒนาได้เป็นเพียงแค่ฝ่ายค้าน ร่วมกับ พรรคชาติไทย ซึ่งขณะนั้นมี
นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นหัวหน้าพรรค แต่ต่อมาในปี 2538 พรรคประชาธิปัตย์
ก็ถูกพิษ สปก. 4-01 เล่นงานจนต้องยุบสภา และมีพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งใหม่
ในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 เส้นทางบนถนนนครสวรรค์คุณปลื้มจะส่งรัศมีเจ็ดจ้าขึ้นมา
อย่างมากมายจากการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะหลังจากที่กลุ่มกำนันเป๊าะย้ายพรรคเข้าสังกัด-
พรรคชาติไทย และส่งนายวิทยา คุณปลื้ม บุตรชายคนที่สองลงสนามการเมืองตามพี่ชาย
พรรคก็มีชัยชนะในการเลือกตั้งและได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ยิ่งไปกว่านั้น
ในส่วนของจังหวัดชลบุรี

อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(ส.ส.) ที่ปรึกษากำนันเป๊าะ (การสัมภาษณ์-
ส่วนบุคคล, 17 มีนาคม 2552) กล่าวว่า กำนันเป๊าะยังได้สร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่
ไว้ด้วยการกวาดที่นั่ง ส.ส. ครบทุกที่นั่งส่งผลให้ นายสนชยา คุณปลื้ม ได้รับตำแหน่ง
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยกำนันเป๊าะมิได้ร้องขอกับนายบรรหาร
แม้แต่น้อย น้ำใจครั้งนั้นของนายบรรหาร ถือว่าซื้อใจกำนันเป๊าะได้อย่างเด็ดขาด
เพราะต่อจากนั้นมาไม่ว่าใครจะมาชวนกลุ่มชลบุรีของกำนันให้ไปอยู่พรรคอื่นก็ไม่เคย
ได้รับการตอบสนองจากกำนันอีกเลย แต่ท้ายที่สุดแล้ว “น้ำใจ” ของสองนักเลงบรรหาร
กำนันเป๊าะ ก็ต้องถูกบีบบังคับให้เลือกระหว่าง “น้ำใจ” กับ “การเอาตัวรอด” หลังจาก
พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร นำพรรคไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งอย่างถล่มทลาย เมื่อปี
พ.ศ. 2544 แต่กลับสามารถชิงที่นั่งจากชลบุรีได้เพียง 1 ที่นั่งเท่านั้น กลุ่มชลบุรีของกำนัน
ก็ถูกจับตามองเป็นอย่างมาก หลังจาก ส.ส. จากพรรคการเมืองต่าง ๆ ย้ายไปสังกัดพรรค-
ไทยรักไทยเป็นจำนวนมาก ขณะที่พรรคใหญ่อย่างชาติพัฒนา และความหวังใหม่ยังถึง
ขั้นต้องยุบพรรค ดังนั้น หลายคนจึงคอยติดตามว่า กลุ่มชลบุรีของกำนันเป๊าะจะย้ายจาก
พรรคชาติไทย จากของนายบรรหารไปสังกัดพรรคไทยรักไทยของทักษิณหรือไม่
ปมสำคัญที่จะชี้วัดการตัดสินใจครั้งนี้ ก็คือ คดีสำคัญที่เป็นเหมือนชนกคดีตัว

“กำนันเป๊าะ” อยู่ 2 คดี คือ คดีเขาไม้แก้ว และคดีจ้างมำกำนันบูร อ่างศิลา บวกกับนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาลทักษิณ ที่ทำให้กลุ่ม ส.ส. กลุ่มชลบุรีตัดสินใจย้ายจากพรรคชาติไทยมาสังกัดไทยรักไทย

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 มีนาคม 2552) กล่าวว่า แต่คนที่เข้าใจเรื่องนี้คือคงหนีไม่พ้นนายบรรหาร ศิลปอาชา ที่มีความสนิทแนบแน่นกับกำนันเป๊าะมานาน เพราะแม้กลุ่มชลบุรีจะออกจากพรรคไปแล้ว แต่ก็ยังปรากฏว่างานวันเกิด กำนันเป๊าะเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2548 ยังปรากฏว่า นายบรรหารได้ไปอวยพรวันเกิดกำนันเป๊าะด้วยตัวเองถึงที่บ้าน แต่หลังจากวิกฤตการเมืองของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร และการพิพากษาของศาลจำคุก กำนันเป๊าะ กลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีได้ลาออกจากพรรคไทยรักไทย กลับมาสังกัดพรรคชาติไทยเหมือนเดิม พร้อม ๆ กับวางยุทธศาสตร์ทางการเมืองในชลบุรีใหม่โดยเฉพาะสนามการเมืองท้องถิ่นที่ อบจ. และเมืองพัทยา

เครือข่ายและพันธมิตรทางการเมืองที่สำคัญของตระกูลคุณปลื้ม ทีมงานที่ปรึกษา (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มีนาคม 2552) กล่าวว่า ฐานเสียงที่หนาแน่นของ กำนันเป๊าะมาจากการวางคนไว้ตามองค์กรปกครองท้องถิ่นระดับต่าง ๆ มาช้านาน โดยเฉพาะในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีนั้น สมาชิกส่วนใหญ่มาจากการสนับสนุนของ กำนันเป๊าะ และสมาชิกสภา อบจ. หลายคนได้ตอบแทน กำนันเป๊าะด้วยการเป็นหัวคะแนนสำคัญที่มีบทบาทต่อการเลือกตั้งในสภาใหญ่แทบทุกครั้ง

1. เขตอำเภอเมืองชลบุรี

1.1 นายวัฒนา ตั้งประกอบ (น้องเขยกำนันเป๊าะ) อดีตผู้ใหญ่บ้าน กำนันตำบลหัวกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี หลายสมัย และเป็นประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้รับเกียรติเป็นคนดีศรีเมืองชล ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีธุรกิจก่อสร้างและอื่น ๆ ทั้งนี้ถือว่ากำนันน้องเป็นคนสำคัญที่คุ้มฐานเสียงกำนันผู้ใหญ่บ้านและวงสังคมของชาวชลบุรีทั่วทั้งจังหวัดชลบุรี และเคยถูกขึ้นบัญชีเป็นผู้ทรงอิทธิพลของชลบุรีครั้งหนึ่งร่วมกับกำนันเป๊าะเสียชีวิต เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ด้วยโรคมะเร็งลำไส้ โดยมีตำแหน่งสุดท้ายเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านสวน

1.2 จักรवाल ตั้งประกอบ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ นายกเทศมนตรีเทศบาลห้วยกะปิ ลูกชายคนโตของกำนันนื่องและเป็นผู้หนึ่งที่คาดว่าจะมีบทบาทสำคัญทางการเมืองในพื้นที่อำเภอเมืองต่อจากผู้เป็นพ่อ

1.3 อัมรินทร์ ตั้งประกอบ ลูกชายคนที่ 2 ของกำนันนื่อง หลังจากจบปริญญาโท จาก The University of Western Sydney ประเทศออสเตรเลีย เมื่อปี พ.ศ. 2544 ก็ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จากนั้นในปี พ.ศ. 2548 จึงได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. เขต 2 ของจังหวัดชลบุรี สังกัดพรรคไทยรักไทย และปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลห้วยกะปิ

1.4 นายกิตติ รุ่งเรืองสินงาม เป็น สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี เขตอำเภอเมือง และเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2549

1.5 นายศิริชัย สิริธิโอภาสนันท์ (สง. ขาว) เป็นสมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี เขต อำเภอเมือง ในปี พ.ศ. 2549

1.6 นายเสงี่ยม เรืองอร่าม (อดีตปลัดจังหวัดและนายอำเภอเมืองชลบุรี)

1.7 นายสัญญาชัย หิริสัจจะ นักธุรกิจบ่อปลาและนักจัดสรรที่ดิน เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เขตอำเภอเมือง ในปี พ.ศ. 2549

1.8 นายพิสุทธิ ปิตานุสรณ์ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

1.9 นายศิริพงษ์ สววยสม เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

1.10 นายบุญเพราะ อนันตกุล

1.11 กำนันวินัย พันภัยพาล กำนันตำบลเสม็ด

1.12 นายภาสกร หอมหวาน สมาชิกสภาเทศบาลเมืองแสนสุข (สท. เขียว)

1.13 นายสมนึก ทองเทศ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลอ่างศิลา (ป้านึก เสม็ดใน)

ผู้กว้างขวางในเขตอ่างศิลาบ้านสวน เสม็ดและเตาปูน

2. เขตอำเภอบางละมุง

2.1 นายเรวัต ผลิตอินทร์ รองนายก อบจ. ชลบุรี

2.2 ปรมเสวร์ งามพิเชษฐ์ ทายาทของนายสันต์ศักดิ์ งามพิเชษฐ์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายสมัย เป็นคนหนุ่มรุ่นใหม่ดีกรีปริญญาโทสาขาการเงินจากสหรัฐ

- 2.3 นายเฉลิม เกตุแจ้ เป็นสมาชิกสภา อำเภอบางละมุง
 - 2.4 นายทองหล่อ อ่ำฝิ่ง เป็นสมาชิกสภา อำเภอบางละมุง
 - 2.5 นายมงคล แสงหาทรัพย์ เป็นสมาชิกสภา อำเภอบางละมุง
 - 2.6 นายชาญยุทธ เสงตระกุล นักธุรกิจเคเบิลทีวีท้องถิ่นพัทยา
 3. เขตอำเภอสรีราชา
 - 3.1 นายสันติ ศิริตันหยง เป็นสมาชิกสภา อำเภอสรีราชา
 - 3.2 นายทรงพล พรรณ โชตกุล เป็นสมาชิกสภา อำเภอสรีราชา
 - 3.3 นายสุวิทย์ ชัยตระกูลทอง (นักธุรกิจศรีราชา มีฐานคะแนนเสียงมากคนหนึ่ง) เป็นสมาชิกสภา อำเภอสรีราชา
 - 3.4 นายสัมฤทธิ์ พงษ์วิรัตน์ เป็นสมาชิกสภา อำเภอสรีราชา
 - 3.5 นายสาธิต จวงคโส
 - 3.6 นายชัยศิริมงคล พริยะภาพสกุล
 - 3.7 นายดำรงค์ เกตรา นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะสีชัง
 4. เขตอำเภอพนัสนิคม
 - 4.1 นายรณเทพ อนุวัฒน์ เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
 - 4.2 นายเอกชาติ แจ่มอัน เป็นสมาชิกสภา อำเภอพนัสนิคม
 - 4.3 นายสมสิทธิ์ พงษ์วัฒนกุล
 - 4.4 นายประเสริฐ ศึกทัศน์ เป็นสมาชิกสภา อำเภอพนัสนิคม
 5. เขตอำเภอสัตหีบ
 - 5.1 นายศิริ ศิริเจริญ
 - 5.2 นายครรชิต จาตกะวร
 - 5.3 นายทวีศักดิ์ นิมอนงค์
 - 5.4 นายเสน่ห์ พิทักษ์กรณ์
 6. เขตอำเภอบ้านบึง
 - 6.1 นายอุทัย มณีรัตน์ โรจน์ อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
- เขต อำเภอบ้านบึง แต่ลาออกไปลงสมัคร ส.ส. เขต 6 (บ้านบึง) สังกัดไทยรักไทย
- ในการเลือกตั้ง วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2549

6.2 นายพิภพ วัฒนานุกิจ (เจ้าของกิจการที่ดินและทายาทกำนันทิว วัฒนานุกิจ คหบดีตั้งอำเภอบ้านบึง)

6.3 นายจิรวุฒิ (เป้า) สิงห์โตทอง ทายาทของเฮียซู้ย

7. เขตอำเภอพานทอง

7.1 นายคนัย พูลสมบัติ

8. เขตอำเภอบ่อทอง

8.1 นายจาร์วัฒน์ สุขพันธ์ถาวร ทายาทของกำนันสุชาติ สุขพันธ์ถาวรหรือกำนันย้ง กำนันชื่อดังของบ่อทองที่ถูกมือปืนยิงเสียชีวิตไปเมื่อหลายปีก่อน เป็นเจ้าของที่ดินและไร่อ้อยจำนวนไม่น้อย

9. เขตอำเภอเกาะสีชัง

9.1 นายสมศักดิ์ เนตรนิมิต สมาชิกสภา อำเภอเกาะสีชัง

9.2 นายดำรง เกตรา นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะสีชัง

10. เขตกิ่งอำเภอเกาะจันทร์

10.1 นายอนันต์ ปรีดาสุทธิจิตต์ สมาชิกสภา อำเภอเกาะจันทร์ นอกจากเรือขายที่กล่าวมาแล้ว กำนันเป๊าะยังมีบรรดาหัวกะเนนที่จัดวางระบบไว้เป็นอย่างดีมาเป็นเวลายาวนาน ตั้งแต่ในระดับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก่อนที่จะไต่เต้ามาถึงระดับ อบจ. และเทศบาล ที่เด่น ๆ มีดังนี้

10.1.1 นายกำพล วงศ์ทรายทอง หรือ “กำนันบัก” นายกเทศมนตรี-เทศบาลบางทราย เจ้าของกิจการเดินรถและธุรกิจปั้มน้ำมันเป็นบุคคลที่กำนันเป๊าะเกรงใจมากที่สุด

10.1.2 นายวัฒนา ตั้งประกอบ หรือ “กำนันน้อง” ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านชลบุรี อดีตกำนันตำบลห้วยกะปิ น้องเขยกำนันเป๊าะ เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ชลบุรี เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งลำไส้เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2547

10.1.3 นายพินิจ ประจักษ์แสงสกุล หรือ “กู๋ป้อ” ทรงอิทธิพลในศรีราชา มีธุรกิจร้านค้าสุรา ธุรกิจโรงแรมและกิจการรับเหมาต่าง ๆ เป็นประธานสภาเทศบาล-ศรีราชา ถูกคนร้ายยิงเสียชีวิตอย่างอุกอาจเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2547

10.1.4 นายเป็ง ศิริมงคล กำนันตำบลบึง เขตศรีราชา ระดับเทศบาล ที่เกื้อหนุนกันมา ต่อมาจึงข่าว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการสังหารกุ่มบื้อ แต่ตำรวจยังไม่สามารถสรุปได้

10.1.5 กำนันผอม นายองค์การบริหารส่วนตำบลเหมือง ผู้ซึ่ง “กำนันเป๊าะ” ฝากฝังให้ดูแลลูกหลังจากกำนันหลบหนีคดี

นอกจากหวัะแวนหลักที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้างต้น การวิจัยเชิงลึกของผู้วิจัย ยังพบว่า มีองค์กรปกครองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีเป็นเครือข่ายของ “กำนันเป๊าะ” เกือบทั้งสิ้น โดยผู้วิจัยนำเสนอเสนอ ดังนี้

1. เทศบาลเมืองชลบุรี นายอุกฤษณ์ ต้นสวัสดิ์
2. เทศบาลตำบลบางทราย นายกำพล วงศ์ทรายทอง
3. เทศบาลเมืองพนัสนิคม นายวิชัย อมราลิขิต
4. เทศบาลอำเภอพานทองนายสมศักดิ์ เกตวัตตา
5. เทศบาลตำบลหนองตำลึง นายนิวัติ วงษ์ไพบงาม
6. เทศบาล ตำบลบ้านสวน นายวันชัย ชิตวิเศษ
7. เทศบาลตำบลอ่างศิลา นายวีระ มณีรัตน์
8. เทศบาลเมืองศรีราชานาย ฉัตรชัย ทิมกระจ่าง
9. เทศบาลตำบลแหลมฉบัง นายบุญเลิศ น้อมศิลป์
10. องค์การบริหารส่วนจังหวัด นายวิทยา คุณปลื้ม
11. เมืองพัทยา นายอิทธิพล คุณปลื้ม
12. เทศบาลตำบลบ้านสวน
13. เทศบาลตำบลเสม็ด
14. เทศบาลตำบลอ่างศิลา ฯลฯ

บทบาทและกระบวนการทางการเมืองของตระกูลคุณปลื้ม

การวางยุทธศาสตร์ทางการเมืองและกระบวนการทางการเมืองของตระกูลคุณปลื้ม หัวเรือหลัก คือ กำนันเป๊าะ (สมชาย คุณปลื้ม) กำนันเป๊าะสถาปนาตนเอง

จากการเมืองระดับท้องถิ่นจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกเทศมนตรีในช่วงเวลาดังกล่าว ก็เริ่มจากเป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองหลายท่าน เป็นการขยายปีกสู่การเมืองระดับชาติ ในอดีต กำนันเป๊าะหนุนช่วย บุญชู โรจนเสถียร เข้าสภาแล้วมาสนับสนุนเครือญาติตนเองเข้าสู่การเมือง ในปี พ.ศ. 2535

ที่ปรึกษาหลักของกำนันเป๊าะ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 17 มีนาคม 2552)

กล่าวว่า กำนันเป๊าะ ก็ส่งลูกชายสองคนลงสู่สนามการเมือง ลูกชาย กำนันเป๊าะ ได้โลดแล่นอยู่ในวงการเมืองระดับชาติในหลายรัฐบาล ในนามพรรคชาติไทย ยุคนายบรรหาร ศิลปอาชา กลุ่มชลบุรีโดยเฉพาะลูกชาย กำนันเป๊าะ ได้เป็นทั้งรัฐมนตรี และมีบทบาทสูงในสภา ความสำเร็จทั้งหมดมี กำนันเป๊าะอยู่เบื้องหลังทั้งสิ้น อีกด้านหนึ่ง กำนันเป๊าะสามารถสถาปนากลุ่มการเมืองในจังหวัดชลบุรีได้อย่างมีเอกภาพภายใต้กลไกอุปถัมภ์ที่มีประสิทธิภาพ

ตระกูลคุณปลื้มกลายเป็นร่วมไม้ใหญ่ในทางการเมืองของจังหวัดชลบุรี สามารถเป็นหลักประกันให้กับนักการเมืองที่เข้ามาสังกัดในกลุ่มทุกคนถึงโอกาสมีชัยในสนามการเลือกตั้ง และการกระจายความมั่งคั่งในทางเศรษฐกิจ การช่วยเหลือเกื้อกูลการปกป้องคุ้มครองจากกำนันเป๊าะขอเพียงให้คนเหล่านั้นจงรักภักดีต่อตระกูลคุณปลื้มในวงยุทธศาสตร์ทางการเมืองของกำนันเป๊าะและตระกูลคุณปลื้ม ได้วางตัวลูกชาย 4 คน ที่มีบทบาทหลักทางการเมือง ดังนี้

นายสนธยา คุณปลื้ม เกิดเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2506 ที่ชลบุรี เป็นบุตรชายคนโตของกำนันเป๊าะ สนธยาได้เรียนรู้ธุรกิจของพ่อมาตั้งแต่เล็ก ๆ โดยในขณะนั้นพ่อมีอาชีพเกี่ยวกับการซื้อขายที่ดิน และเมื่อโตขึ้นก็ได้มาช่วยพ่อในการประสานงานต่าง ๆ จนมีความเชี่ยวชาญ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นช่วงที่ธุรกิจที่ดินในภาคตะวันออกเป็นที่สนใจของหลาย ๆ คน ทำให้สนธยาแยกตัวออกมาตั้งบริษัทเอง โดยร่วมทุนกับเพื่อนก่อตั้ง บริษัท นวมิตรมหานคร จำกัด เป็นบริษัท พัฒนาที่ดิน สร้างบ้านจัดสรร จากนั้นจึงไปจับกิจการขนส่ง โดยตั้ง บริษัท แหลมฉบังฮาเบอร์ เซอร์วิส จำกัด ดำเนินกิจการบริการรับส่งสินค้า และบริษัท ทราเวลแคว่ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด ที่เป็นบริษัทพัฒนาที่ดินมีทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาทอีกด้วย นอกจากนั้นยังมีชื่อของสนธยา คุณปลื้ม ปรากฏเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการต่าง ๆ ของครอบครัวด้วยแต่ในปัจจุบันหลังลงเล่น

การเมืองจะไม่มีแล้วก็ตาม ก่อนเข้าสนามการเมืองระดับชาติเขาได้เรียนรู้งาน
ด้านการเมืองในตำแหน่งผู้ช่วย ส.ส. ของ นายนิคม แส่นเจริญ อยู่เกือบ 10 ปี
จนเดือนมีนาคม พ.ศ. 2535 ขณะอายุ 29 ปี ก็ถูกส่งลงสมัคร ส.ส. เป็นครั้งแรก เนื่องจาก
นายนิคม แส่นเจริญ (น้ำ) เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ

การเลือกตั้งครั้งนั้นทำให้แป๊ะได้เป็น ส.ส. จังหวัดชลบุรี สังกัดพรรคสามัคคี-
ธรรม ด้วยคะแนน 102,970 (เป็นอันดับที่ 21 ของประเทศ) และได้เป็น เลขานุ นายสมพงษ์
อมรวิวัฒน์ รมว. อุตสาหกรรม ด้วยอิทธิพลของพ่อ นับว่าเป็นหัวเรือของกลุ่มชลบุรี
หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พรรคสามัคคีธรรมแตกเป็นหลายขั้ว “ก้านแป๊ะ” จึงพาลูก
และกลุ่มของตัวเองเข้าไปสังกัดพรรคชาติพัฒนา กับ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ร่วมกับ
น้องชาย วิทยา คุณปลื้ม หลังจากนั้นก็ได้รับเลือกตั้งเรื่อยมา จนปี พ.ศ. 2538 ก็ย้ายไป
สังกัดพรรคไทยรักไทย ซึ่งมี นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นหัวหน้าพรรค และได้เป็น
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ในสมัยรัฐบาลของนายชวนหลังจากที่พ้นตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง-
คมนาคม แล้วก็ย้ายไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยแทน
แม้ว่าต่อมาหลัง พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จะตั้งพรรคไทยรักไทยและชนะการเลือกตั้ง
อย่างถล่มทลาย ในปี พ.ศ. 2544 สนธยา คุณปลื้ม ก็ยังได้รับความไว้วางใจให้ดำรง
ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม และ
ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในการปรับ ครม. ทักษิณ

นายสนธยา คุณปลื้ม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2552) กล่าวว่า ต่อมา
ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2547 ส.ส. จากพรรคชาติไทย กว่า 20 คน ซึ่งมาจากกลุ่มชลบุรี
นำโดยนายสนธยา และกลุ่มบุรีรัมย์นำโดย นายเนวิน ชิดชอบ ก็ย้ายไปอยู่พรรคไทยรักไทย
โดยที่นายสนธยายังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมเรื่อยมาจนกระทั่งสภาอยู่ครบวาระ ในปี
พ.ศ. 2548 อย่างไรก็ตามหลังการเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ปรากฏว่า
ชื่อของนายสนธยาหลุดออกไปจากการเป็นรัฐมนตรี ใน ครม. ทักษิณ 2/1 และได้รับ
ตำแหน่งเป็นเพียงที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีเท่านั้น แต่หลังจากนายสนธยา คุณปลื้ม
โดนตัดสิทธิทางการเมือง 5 ปี ผลพวงจากการ ยุบพรรคไทยรักไทยจนเป็นเหตุทำให้
กรรมการบริหารพรรคทั้ง 111 คน ถูกตัดสิทธิทางการเมือง เป็นเวลา 5 ปี และหนึ่งในนั้น

ก็คือ นายสนธยา คุณปลื้ม บุตรชายคนโตของนายสมชาย คุณปลื้ม หรือ กำนันเป๊าะ อดีตผู้กว้างขวางในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ต้องดิ้นรนแหไปด้วย

อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่นายสนธยา พร้อมด้วยสมัครพรรคพวกในกลุ่มรักษ์เมืองชลจำนวน 12 คน ออกจากพรรคไทยรักไทยหลังพรรคไทยรักไทยถูกยุบ นายสนธยา คุณปลื้มในฐานะแกนนำหลักแทนผู้พ่อที่หายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยจากคดีเขาไม้แก้ว เขาได้นำสมาชิกกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีไปสมัครเป็นสมาชิกของพรรคชาติไทยพรรคการเมืองที่ตนเองเคยสังกัด

โดยสถานการณ์ทางการเมืองทำให้สนธยาพลิกบทบาทของตัวเองไปอยู่เบื้องหลังเพื่อผลักดันสมาชิกกลุ่มรักษ์เมืองชลให้ได้เป็น ส.ส. ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีอีกครั้ง สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี (สจ.) คนสนิทของ นายสนธยา คุณปลื้ม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 11 มีนาคม, 2552) กล่าวว่า นายสนธยา คุณปลื้ม ต้องดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่อไป แต่จะเป็นในลักษณะผู้ประสานงานและอยู่เบื้องหลังทางการเมืองมากกว่า เพราะการที่ตนถูกเว้นวรรคทางการเมืองจะไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจดทะเบียนพรรค เป็นกรรมการบริหารพรรคและใช้สิทธิเลือกตั้ง กิจกรรมทางการเมืองของ นายสนธยา คุณปลื้ม ก็ยังดำเนินไปอย่างต่อเนื่องถึงแม้ว่าจะมีตำแหน่งหรือไม่มีก็ตามแต่ก็ยังทำงานตามปกติ ซึ่งงานที่ทำอยู่ในขณะนี้ ก็คือ การจัดวางตัวในเรื่องของทีมงานที่จะลงสมัคร ส.ส. และผู้สมัครในระดับท้องถิ่น

ปัจจุบัน นายสนธยา คุณปลื้ม ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมกีฬาจังหวัดชลบุรี โดยการหนุนของน้องชายทั้ง 2 คือ นายวิทยา คุณปลื้ม ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี และ นายอิทธิพล คุณปลื้ม นายกเมืองพัทยา เพื่อให้พี่ชายยังคงบทบาททางสังคม แม้ว่าไม่ใช่ตำแหน่งทางการเมืองอย่างเป็นทางการ แต่ตำแหน่งทางสังคมที่เขาดำรงอยู่นั้นยังเป็นช่องทางที่ทำให้เขาเข้ามามีบทบาททางการเมืองในระดับจังหวัดอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการเปิดเกมการเมืองด้านการสนับสนุนการกีฬาและการท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี อย่างกรณีเมืองพัทยา นายอิทธิพล คุณปลื้ม นายกเมืองพัทยา เป็นประธานการประชุมคณะที่ปรึกษาในกลุ่มยุทธศาสตร์เมืองท่องเที่ยวมาอยู่ ครั้งที่ 3 เพื่อร่วมหารือแนวทางการพัฒนาเมืองพัทยาย่างยั่งยืน พร้อมกันนี้ได้มีการแถลงข่าวการแต่งตั้ง นายสนธยา คุณปลื้ม อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ตามหนังสือคำสั่งที่ 2179/2551 เพื่อแต่งตั้งให้เป็นประธานกลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองท่องเที่ยวของเมืองพัทยาท่าอย่างเป็นการ

อดีตนายก อบจ. ชลบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2552) กล่าวว่า สโมสรฟุตบอลชลบุรี หรือ ชลบุรี เอฟซี เป็นสโมสรฟุตบอลในประเทศไทยเป็นทีมจากจังหวัดชลบุรี 8 ที่ได้รับความนิยมสูงสุดจากประชาชนในจังหวัดชลบุรี โดยสโมสรฟุตบอลชลบุรี หรือ ชลบุรี เอฟซี ก็มีตระกูลคุณปลื้มอยู่เบื้องหลังหรือการแข่งขันรถยนต์ บางแสนไทยแลนด์ สปีด เฟสติวัล เฉพาะกิจปิดเมืองแข่งในชายทะเลบางแสน เขตเทศบาลเมืองแสนสุข ที่เป็นงานใหญ่ระดับชาติก็มี นายสนธยา คุณปลื้ม เป็นหัวหน้าหลักในการดำเนินการทั้งสิ้น

จนหลายฝ่ายพยายามมองว่า เป็นการเปิดเกมใหม่ของตระกูลคุณปลื้มที่พยายามยกระดับการเมืองเข้าสู่การเมืองที่ขายภาพลักษณ์ต่อชนชั้นกลางมากขึ้น เพื่อลบล้างภาพลักษณ์การเมืองในอดีตของกลุ่มบ้านใหญ่ที่เป็นการเมืองที่ร้อยรัดอยู่กับอิทธิพลและบารมีของผู้เป็นพ่อในการขับเคลื่อน แต่อย่างไรก็ดีการสนับสนุนการกีฬาและการท่องเที่ยวของตระกูลคุณปลื้มภายใต้การนำของสนธยา ก็ถูกวิจารณ์อย่างหนักจากฝ่ายตรงข้ามที่มองว่า ทั้งหมดที่ นายสนธยา คุณปลื้ม ขับเคลื่อนเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของกลุ่มเท่านั้น

นายวิทยา คุณปลื้ม บุตรชายคนที่สองของตระกูลคุณปลื้ม เกิดเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2508 ห่างจากพี่ชายคนโต นายสนธยา คุณปลื้ม เพียง 2 ปี เข้าสู่ถนนการเมืองตามที่ชายมาคิด ๆ โดยการลงสมัคร ส.ส. ชลบุรี ในนามพรรคชาติพัฒนา ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2535/2 หลังเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ และสามารถเบียดผู้สมัครจากพรรคเอกภาพของ นายอุทัย พิมพ์ใจชน เข้ามาเป็น ส.ส. เขต 1 จังหวัดชลบุรี ได้สำหรับ ตำแหน่งทางการเมืองสำคัญครั้งแรก คือ ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปี พ.ศ. 2535 ต่อมาในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2538 ซึ่งนายบรรหาร ศิลปอาชา ได้เป็นนายกรัฐมนตรี วิทยาก็ได้รับตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) จากนั้นในปี พ.ศ. 2540 ในสมัยรัฐบาล พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ก็ได้เป็น เลขานุการรัฐมนตรี-

ว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายชูชีพ หาญสวัสดิ์) หลังจากนั้นก็วนเวียนเป็นเลขานุการอยู่ในรัฐบาลชุดต่าง ๆ เรื่อยมา

รัฐบาลทักษิณสมัยที่ 2 นายวิทยา คุณปลื้ม ก็ได้รับความไว้วางใจให้ได้รับตำแหน่งรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (ดร. สมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ฝ่ายการเมือง ซึ่งได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลงานกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานงบประมาณกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ ยังต้องดูแลกลุ่มคลัสเตอร์ตะวันออก จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด และนโยบายส่งเสริมสินค้า OTOP นโยบายด้านการท่องเที่ยวฯ อีกด้วย ปัจจุบันนายวิทยา คุณปลื้ม ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

นายณรงค์ชัย คุณปลื้ม บุตรชายคนสุดท้องของตระกูลคุณปลื้ม ที่ถูกผลักดันให้เข้าสู่สนามการเมืองทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ค่อยมีความสนใจงานการเมืองเหมือนพี่ชายทั้งสามในตระกูลคุณปลื้ม อดีตเขาเคยเป็นกรรมการผู้จัดการ บริษัท ไฟฟ์ สติเคอร์ กรุ๊ป จำกัด ซึ่งบริหารธุรกิจ โรงแรมเดอะไทด์ รีสอร์ท กล่าวว่า ปัจจุบันธุรกิจโรงแรมในเครือของกลุ่ม ซึ่งมี 4 โรงแรม ประกอบด้วย โรงแรมบางแสน บีช รีสอร์ท โรงแรมบางแสนวิลล่า โรงแรม เอส. เอส. บางแสน บีช และ โรงแรมเดอะไทด์ ซึ่งกลุ่มโรงแรมระดับ 4-5 ดาวของตระกูลคุณปลื้ม นายณรงค์ชัย คุณปลื้ม เข้าสู่สนามการเมืองท้องถิ่น โดยลงสมัครรับเลือกตั้งนายเทศมนตรีเทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่งเป็นตำแหน่งของกำนันเป๊าะก่อนที่จะลาออกในระหว่างถูกดำเนินคดีเขาไม่แก้ว ในการลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งนั้นเป็นการลงสมัคร โดยไม่มีคู่แข่งทั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแสนสุข สะท้อนให้เห็น โครงสร้างอำนาจทางการเมืองภายในท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน

นายอิทธิพล คุณปลื้ม เกิดเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2516 เป็นบุตรชายคนที่ 4 ของ กำนันเป๊าะ หลังจบการศึกษาชั้นประถมจาก โรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา ก็ถูกส่งเข้ามาเรียนต่อในระดับมัธยม ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (รุ่น 109) โดยมีเพื่อนร่วมรุ่น คือ นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์ ลูกชายของ พล.ต. สนั่น ขจรประศาสน์ หลังจบจากจุฬาฯ จึงเดินทางไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขานิติศาสตร์ L. L. M. International (กฎหมายระหว่างประเทศ) จาก Golden Gate University สหรัฐอเมริกา จากนั้นจึงยื่น

ไบสมักรเรียนต่อปริญญาเอก เพราะตั้งใจไว้แต่แรกแล้วว่า จะคว้าดีกรีดอกเตอร์กลับเมืองไทยให้สมใจพ่อ แต่เมื่อได้เข้าไปช่วยงานทางการเมืองของพี่ชาย ก็ทำให้หนุ่มน้อยวัย 24 ที่เพิ่งหอบปริญญาโท จากอเมริกาเปลี่ยนใจอยากเป็นนักการเมืองเร็ว ๆ จึงตัดสินใจลงพื้นที่กับพี่ ๆ ในปี พ.ศ. 2539 ทันทันที่แทนที่จะกลับไปเรียนต่อปริญญาเอก ซึ่งนั่นคือจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการบนถนนสายการเมืองของเขา อย่างไรก็ตาม แม้จะดูมองด้วยสายตาว่าใช้บาร์มีพ่อช่วย แต่นายอิทธิพล คุณปลื้ม ก็ไม่ได้อยู่นิ่งเฉย หากแต่ขยันลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับชาวบ้าน ซึ่งในเรื่องนี้นายอิทธิพล คุณปลื้มยอมรับว่า พื้นฐานและการทำการศึกษาของครอบครัวเป็นหลักที่ทำให้ตัวเองพัฒนาไปเร็วกว่าคนอื่น และเป็นโอกาสในการทำงานได้เร็วกว่าคนอื่นเท่านั้น

บทบาทการเมือง

หลังจากลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง นายอิทธิพล คุณปลื้ม ก็ได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานทางการเมืองเป็นอย่างดี แม้ว่าจะไม่มีตำแหน่ง ส.ส. ก็ตาม โดยถูกวางตัวให้เป็นที่ปรึกษาของ นายสนธยา คุณปลื้ม ผู้พี่ ไม่ว่าจะย้ายไปอยู่ในตำแหน่งใดก็ตาม จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2543 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ประกาศยุบสภาให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2544 นายอิทธิพล คุณปลื้ม ถูกส่งถึงลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคชาติไทย ในเขต 5 จังหวัดชลบุรี แทนที่ นายสนธยา คุณปลื้ม ที่ย้ายไปลงสมัครในแบบระบบบัญชีรายชื่อ “ก้านนเป๊าะ” (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 5 มกราคม 2544) กล่าวว่า ลูกชายคนเล็กของผมคนนี้มีความพร้อมทุกด้าน และมีความเหมาะสมที่จะเป็นนักการเมืองรุ่นใหม่จะเป็นขวัญใจของคนรุ่นใหม่ที่เป็นคนรุ่นใหม่สาวตัวผมเองพร้อมจะให้การสนับสนุนเต็มตัว

สำหรับบทบาทของ นายอิทธิพล คุณปลื้ม ภายในพรรค ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 มีนาคม 2552) กล่าวว่า เขาได้ทำหน้าที่ในคณะกรรมการกฎหมายและกิจการรัฐสภา และคณะกรรมการการประชาสัมพันธ์ของพรรคชาติไทย ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 เมื่อนายสนธยา คุณปลื้ม ได้รับการแต่งตั้งเป็นรมว. ท้องเที่ยวฯ ในรัฐบาลทักษิณ 1 ทำให้อิทธิพลได้เข้าไปทำงานเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และยังคงควบตำแหน่ง โฆษกกระทรวงอีกด้วย

จนกระทั่งกลางปี พ.ศ. 2546 มีข่าวว่า ส.ส. กลุ่มชลบุรี พรรคชาติไทย จะย้ายไปสังกัดพรรคไทยรักไทยในการเลือกตั้งครั้งหน้า ซึ่งอิทธิพลก็ออกมาแบ่งรับแบ่งสู้ว่า ยังไม่สามารถตอบได้ จนในที่สุด เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 นายสนธยาภิรตา ส.ส. ในกลุ่มลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย และไปเปิดตัวกับพรรคไทยรักไทย ซึ่งว่ากันว่า การตัดสินใจย้ายพรรคของ ส.ส. กลุ่มชลบุรีเป็นผลมาจาก การที่ “กำนันเป๊าะ” ถูกจับกุมในคดีทุจริตที่ดินเขาไม้แก้วปัจจุบันนายอิทธิพล คุณปลื้ม ดำรงตำแหน่งนายกเมืองพัทยา ภายใต้การสนับสนุนของ กำนันเป๊าะและนายสนธยา คุณปลื้ม เช่นเดียวกับ นายวิทยา คุณปลื้ม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดชลบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 5 มีนาคม 2552) กล่าวว่า นายอิทธิพล คุณปลื้ม เป็นคนที่แควงการเมืองจังหวัดชลบุรี เห็นว่า เขามีภาพลักษณ์ที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพี่ชายทั้ง 2 ของเขา ในระยะยาวเขา อาจจะเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักทางการเมืองในจังหวัดชลบุรีแทนผู้พ่อและเชื่อว่าเขาสามารถจัดการได้ดีกว่า นายสนธยา คุณปลื้ม พี่ชายของเขา สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2552) กล่าวว่า นายอิทธิพล คุณปลื้ม กับดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามการกำกับของพี่ชาย (นายสนธยา คุณปลื้ม) เสียทั้งหมด ส่วนหนึ่งนั้นจึงทำให้เขาขาดอิสระในการทำงานการเมืองและขาดโอกาสที่จะพิสูจน์ความสามารถในทางการเมืองของเขาทั้งนี้ในบรรดา 3 พี่น้องตระกูลคุณปลื้ม ที่ทำงานด้านการเมือง โดยการวางตัวของกำนันเป๊าะที่ผู้วิจัยได้พยายามเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านทั้งที่อยู่ในกลุ่มบ้านใหญ่ชลบุรีและนอกกลุ่มยืนยัน เป็นเสียงเดียวกันและหนักแน่นว่าอนาคตของตระกูลคุณปลื้มในบรรดา 3 พี่น้อง คนที่เขาจับตามองเป็นพิเศษและคาดว่าระยะยาวจะเป็นผู้ที่มีบทบาททางการเมืองสูงในจังหวัดชลบุรี คือ นายอิทธิพล คุณปลื้ม ด้วยลักษณะท่าที ไหวพริบ ช้นเชิงทางการเมืองที่เหนือกว่าพี่ทั้งสอง

แกนนำกลุ่มบ้านใหญ่บางแสน (คุณปลื้ม) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 8 มีนาคม 2552) กล่าวว่า ในหลายครั้งกำนันเป๊าะจะคอยฝากฝังให้คนใกล้ชิดดูแลลูกชายคนนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะในทางการเมืองเห็นว่า นายอิทธิพล ฝากผี ฝากไข่ได้ และที่สำคัญคือ นายอิทธิพล เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนมาก นี่คือ ลักษณะเด่นของเขาเป็นที่รัก

ของประชาชนและบรรดา นักการเมืองรุ่นใหญ่ถึงอาจจะไม่ค่อยชอบใจพี่ชายทั้ง 2 ของเขา แต่ยังคงเกรงใจพ่อ (กำนันเป๊าะ) และสงสารเขา ความรุ่งเรืองของตระกูลคุณปลื้ม ได้สถาปนาตัวอย่างซ้ำ ๆ และต่อเนื่องท่ามกลางกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ และการเมืองมากกว่า 3 ทศวรรษ จนเป็นตระกูลชนชั้นนำของจังหวัดชลบุรีผู้มากล้าน ด้วยบารมีและอิทธิพลทางการเมืองสูงสุดในจังหวัดชลบุรี เป็นผู้ชี้เป็นชี้ตายการเมือง และการพัฒนาของจังหวัด จนหลาย ๆ ครั้งที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางว่า กำนันเป๊าะ ในฐานะหัวเรือใหญ่ของตระกูลคุณปลื้ม คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีตัวจริง

กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองสนามเลือกตั้งท้องถิ่น: ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของตระกูลคุณปลื้ม

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 25 มีนาคม 2552) กล่าวว่า การที่นายสนธยาต้องการจัดระเบียบฐานเสียงท้องถิ่นใหม่ด้วยการส่งนายวิทยา คุณปลื้ม น้องชายคนรอง อดีต ส.ส. หลายสมัยลงไปชิงเก้าอี้ นายก อบจ. ชลบุรี และป็นน้องชายคนเล็กอย่างนายอิทธิพล คุณปลื้ม ก้าวขึ้นสู่เก้าอี้นายกเมืองพัทยาเพื่อรักษาฐานที่มั่นระดับท้องถิ่นหลังสิ้นยุค กำนันเป๊าะ ผู้พ่อ แม้ว่าจะนำไปสู่ความขัดแย้งอย่างหนักในกลุ่มบ้านใหญ่ รวมไปถึงความพ่ายแพ้ในสนามการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งล่าสุดอย่างย่อยยับ แต่อีกด้านหนึ่งในสนามการเมืองท้องถิ่นทั้ง อบจ. และเมืองพัทยาก็ปรากฏว่า กลุ่มบ้านใหญ่บางแสน สามารถคว้าชัยชนะได้อย่างงดงามและเป็นความหวังสำคัญของกลุ่มบ้านใหญ่บางแสน

สนามองค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

การเลือกตั้งนายก อบจ. วิทยา คุณปลื้ม ลงเลือกตั้งนายก อบจ. ชลบุรี กำหนดวันเลือกตั้ง วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2551 ในสนาม อบจ. นายวิทยา คุณปลื้ม กลุ่มเรารัก-ชลบุรี ลูกชาย “กำนันเป๊าะ” อดีต ส.ส. ชลบุรีหลายสมัย ต้องแข่งขันกับ นายอารยะ วิวัฒน์วานิช อดีตผู้ว่าราชการจังหวัด จากพรรคประชาธิปัตย์ ในสนามการเลือกตั้งวิทยา คุณปลื้ม รับเลือกตั้งเป็น นายก อบจ. ชลบุรี พร้อมกับ นำ สจ. ลูกพรรค เข้านั่งสภาชลบุรี จำนวน 33 คน จาก 36 คน ได้รับการไว้วางใจจากประชาชนใน จังหวัดชลบุรี เทศะแนน

ชนะการเลือกตั้ง ได้รับเลือกตั้ง เป็น นายก อบจ. ชลบุรี สมัยแรกทั้ง 11 อำเภอในจังหวัด
อย่างท่วมท้น ถล่มทะลาย พร้อมกับพาลูกพรรค กลุ่มเรารักชลบุรี เข้าเป็นสมาชิกสภา-
จังหวัดชลบุรี ได้ถึง 33 ที่นั่ง จาก จำนวนทั้งสิ้น 36 ที่นั่ง โดยมีเพียง สมาชิกสภาจังหวัด
จากพรรคประชาธิปัตย์เข้าเพียง 2 คน และจากกลุ่มอิสระเพียง 1 รายเท่านั้น ผลการนับ
คะแนนปรากฏว่า คะแนนของ นายวิทยา คุณปลื้ม อดีต ส.ส. ชลบุรี กลุ่มเรารักชลบุรี
เบอร์ 1 ได้คะแนน 213,237 คะแนน ทิ้งห่าง นายอารยะ วิวัฒน์วานิช กลุ่มประชาธิปัตย์
เบอร์ 2 ได้คะแนน 87,319 คะแนน ส่วน นายไชยเฉลิม พิทักษ์ผลิน กลุ่มพลังประชาชน
เบอร์ 3 ได้คะแนนเพียง 5,872 คะแนน

สนามการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา: ภาพสะท้อนบารมีตระกูลคุณปลื้ม

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 มีนาคม 2552) กล่าวว่า
ในสนามการแข่งขันครั้งนี้เป็นการแข่งขันที่เข้มข้น กลุ่มบ้านใหญ่ได้ส่งน้องชายคนเล็ก
นายอิทธิพล คุณปลื้ม เบอร์ 2 หัวหน้ากลุ่มเรารักพัทยา ลงแข่งขันต่อสู้กับ นางสาวอลิสตา
พันธุ์ศักดิ์ หัวหน้ากลุ่มพัทยาฟ้าใหม่ เจ้าแม่ทิพย์นี้ และนายสุรัตน์ เมฆะวารากุล หัวหน้ากลุ่ม
สุรัตน์

ผลการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยานายอิทธิพล
คุณปลื้ม และกลุ่มเรารักพัทยา ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น ทั้งเก้าอี้นายกฯ และเก้าอี้
สมาชิกสภาเมืองฯ ทั้ง 24 เก้าอี้ ชนะขาดลอยถ้า ทิ้งห่าง นายสุรัตน์ อันดับที่ 2 ไปเกือบ
หมื่นคะแนน ขณะที่อลิสตามาแบบหายใจรดต้นคอห่างกันพันคะแนน ผลการเลือกตั้ง
ปรากฏว่า นายอิทธิพล คุณปลื้ม เบอร์ 2 หัวหน้ากลุ่มเรารักพัทยา ได้รับเลือกเป็นนายก-
เมืองพัทยาด้วยคะแนน 17,743 คะแนน ทิ้งห่างจากเบอร์ 3 นายสุรัตน์ เมฆะวารากุล
หัวหน้ากลุ่มสุรัตน์ ที่ได้ 7,818 คะแนน ตามมาติด ๆ กับเบอร์ 1 นางสาวอลิสตา พันธุ์ศักดิ์
หัวหน้ากลุ่มพัทยาฟ้าใหม่ ได้ไป 6,111 คะแนน ขณะที่ 2 อันดับสุดท้าย ตกเป็นของ 2
ผู้สมัครอิสระ โดยเบอร์ 4 นางสาวสุปวีณ์ วิริยะวัฒน์ ได้ 74 คะแนน และเบอร์ 5
นายธนวัฒน์ แก้วภูทอง ได้ 22 คะแนน ซึ่งเขตที่ 1 เป็นเขตที่มีผู้มาใช้สิทธิ์มากที่สุด
และมีบัตรเสียมากที่สุด โดยผลคะแนนสมาชิกเมืองพัทยาผู้ที่ได้อันดับที่ 1 ถึง 6
ของทั้ง 4 เขต นั้นทิ้งห่างผู้ลงสมัครคนอื่น ๆ ถึงกว่า 2 พันคะแนน

ผลการเลือกตั้งสมาชิกเมืองพัทยา เขตที่ 1 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 15,599 คน มาใช้สิทธิ 8,757 คน บัตรดี 2,717 ใบ บัตรเสีย 653 และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 387 กลุ่มเรารักษ์พัทยาได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเมืองทั้งหมด โดยนายบรรลือ กุลละวานิชย์ เบอร์ 8 กลุ่มเรารักษ์พัทยา ได้เป็นอันดับที่ 1 ของเขตได้ไป 4,702 คะแนน อันดับที่ 2 นายรัชชัย สุภาพรพัฒน์ เบอร์ 9 ได้ 4,366 คะแนน อันดับที่ 3 นางจิตาภา สุวัตถาภรณ์ เบอร์ 12 ได้ 4,344 คะแนน อันดับที่ 4 นายอิสรินทร์ บริบูรณ์นาคม เบอร์ 10 ได้ 4,209 คะแนน อันดับที่ 5 นาย อฤทธิ นันทสุรศักดิ์ เบอร์ 13 ได้ 4,185 คะแนน และนายอนุพงษ์ พุทธนวรรณ์ เบอร์ 11 ได้ 4,137 คะแนน เป็นลำดับที่ 6

เขตที่ 2 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 15,788 คน มาใช้สิทธิ 8,092 คน บัตรดี 7,208 ใบ บัตรเสีย 509 ใบ และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 375 ใบ กลุ่มเรารักษ์พัทยาได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเมืองทั้งหมด อันดับที่ 1 ตกเป็นของนายมานิช หนองใหญ่ เบอร์ 8 ได้ไป 3,822 คะแนน อันดับที่ 2 นายอดิศร ผลลูกอินทร์ เบอร์ 13 ได้ 3,669 คะแนน อันดับที่ 3 นายสมชาย ชาวนา เบอร์ 11 ได้ 3,584 คะแนน อันดับที่ 4 นายภาโณดม คณาวัฒนกุล เบอร์ 10 ได้ 3,557 อันดับที่ 5 นางชณัญญา สุทธิธำรงสวัสดิ์ เบอร์ 9 ได้ 3,549 คะแนน และอันดับที่ 6 นายฟารุด วงษ์บริสุทธิ์ เบอร์ 12 ได้ 3,523 คะแนน

เขตที่ 3 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 15,430 คน มาใช้สิทธิ 7,405 คน บัตรดี 6,561 ใบ บัตรเสีย 399 ใบ และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 445 ใบ กลุ่มเรารักษ์พัทยาได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเมืองทั้งหมด นายวิชัย รอดเปีย เบอร์ 8 ได้เป็นอันดับที่ 1 ด้วยคะแนน 3,458 คะแนน อันดับที่ 2 นายรัตนชัย สุทธิเดชานัย เบอร์ 9 ได้ 3,364 คะแนน อันดับที่ 3 นายวิทยา ผลลูกอินทร์ เบอร์ 12 ได้ 3,327 คะแนน อันดับที่ 4 นายวิศัลย์ เพ็ชระระกุล เบอร์ 10 ได้ 3,283 คะแนน อันดับที่ 5 นายอำนาจ เทียงธรรม 11 ได้ 3,263 คะแนน และอันดับที่ 6 นายสนธิ บุญมาฉาย เบอร์ 13 ได้ 3,212 คะแนน

เขตที่ 4 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 17,219 คน มาใช้สิทธิ 8,537 คน บัตรดี 7,590 ใบ บัตรเสีย 500 ใบ และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน 447 ใบ กลุ่มเรารักษ์พัทยาได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเมืองทั้งหมด โดยนายทวิช ฉายสว่างวงศ์ เบอร์ 8 ได้คะแนนเป็นอันดับ 1 ได้ไป 3,908 คะแนน อันดับที่ 2 นายพันธุ์ศักดิ์ แสงจันทร์ เบอร์ 12 ได้ 3,870 คะแนน อันดับที่ 3 นายไพรวลัย อารมณชื่น เบอร์ 9 ได้ 3,840 คะแนน อันดับที่ 4 นายอำนาจ

สมพงษ์ธรรม เบอร์ 11 ได้ 3,817 คะแนน อันดับที่ 5 นายชูศักดิ์ ศรีวิจิระพงษ์ เบอร์ 10 ได้ 3,782 คะแนน และอันดับที่ 6 นายธงชัย อจทรง เบอร์ 13 ได้ 3,766 คะแนน “ตระกูลคุณปลื้ม” หลังจากสนชฯ คุณปลื้ม โคนตัดสิทธิทางการเมือง 5 ปี ผลพวงจากการยุบพรรคไทยรักไทย จนเป็นเหตุทำให้กรรมการบริหารพรรคทั้ง 111 คน ถูกตัดสิทธิทางการเมือง เป็นเวลา 5 ปี

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่นายสนชฯ พร้อมด้วยสมัครพรรคพวกในกลุ่มรักษะเมืองชล สถานการณ์ทางการเมืองทำให้สนชฯ พลิกบทบาทของตัวเองไปอยู่เบื้องหลังกลุ่มและทำหน้าที่แทน “กำนันเป๊าะ” ในลักษณะผู้ประสานงานกิจกรรมทางการเมืองของสนชฯ คุณปลื้มก็ยังดำเนินไปอย่างต่อเนื่องถึงแม้ว่าจะมีตำแหน่งหรือไม่มีก็ตาม แต่ก็ยังทำงานตามปกติ ซึ่งงานที่ทำอยู่ในขณะนี้ ก็คือ การจัดวางตัวในเรื่องของทีมงานที่จะลงสมัคร ส.ส. และผู้สมัครในระดับท้องถิ่น

ปัจจุบันสนชฯ คุณปลื้ม ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมกีฬาจังหวัดชลบุรี โดยการหนุนของน้องชายทั้ง 2 คือ วิทยา คุณปลื้ม ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี และ นายอิทธิพล คุณปลื้ม นายกเมืองพัทยา เพื่อให้พี่ชายยังคงบทบาททางสังคม แม้ว่าไม่ใช่ตำแหน่งทางการเมืองอย่างเป็นทางการ แต่ตำแหน่งทางสังคมที่เขาดำรงอยู่นั้นยังเป็นช่องทางที่ทำให้เขาเข้ามามีบทบาททางการเมืองในระดับจังหวัดอย่างกว้างขวาง วิทยา คุณปลื้ม เข้าสู่ถนนการเมืองตามพี่ชายมาติด ๆ โดยการลงสมัคร ส.ส. ชลบุรี ในนามพรรคชาติพัฒนา

ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2535/2 หลังเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ และสามารถเบียดผู้สมัครจากพรรคเอกภาพของ นายอุทัย พิมพ์ใจชน เข้ามาเป็น ส.ส. เขต 1 จังหวัดชลบุรี ได้สำหรับ ตำแหน่งทางการเมืองสำคัญครั้งแรก คือ ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปี พ.ศ. 2535 ปัจจุบันวิทยา คุณปลื้ม ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารจังหวัดชลบุรี ภายใต้อาณัติสนับสนุนของ “กำนันเป๊าะ” และสนชฯ คุณปลื้ม การเข้าสู่สนามการเมืองท้องถิ่นของวิทยา คุณปลื้มเป็นหนึ่งในฉนวนเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มบ้านใหญ่ที่เคยมีเอกภาพสูงสุด เกิดความปั่นป่วนและความแตกแยกจนถึงปัจจุบัน นายอิทธิพล คุณปลื้ม ปัจจุบันอิทธิพล คุณปลื้ม ดำรงตำแหน่งนายกเมืองพัทยา ภายใต้อาณัติสนับสนุนของ “กำนันเป๊าะ” และนายสนชฯ

คุณปลื้ม เช่นเดียวกับวิทยา คุณปลื้ม อิทธิพล คุณปลื้ม เป็นคนที่แควงการเมืองจังหวัด-
ชลบุรี เห็นว่า เขามีภาพลักษณ์ที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพี่ชายทั้ง 2 ของเขา ในระยะยาว
เขาอาจจะเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักทางการเมืองในจังหวัดชลบุรีแทนผู้พ่อและเชื่อว่า
เขาสามารถจัดการได้ดีกว่าสนธยา คุณปลื้มพี่ชายของเขาทั้งนี้ในบรรดา 3 พี่น้องตระกูล-
คุณปลื้มที่ทำงานด้านการเมืองโดยการวางตัวของ “กำนันเป๊าะ” อนาคตของตระกูล-
คุณปลื้มในบรรดา 3 พี่น้อง คนที่เขาจับตามองเป็นพิเศษและคาดว่าจะระยะยาวจะเป็นผู้มี
บทบาททางการเมืองสูงในจังหวัดชลบุรี คือ อิทธิพล คุณปลื้ม ด้วยลักษณะท่าที ไหวพริบ
ชั้นเชิงทางการเมืองที่เหนือกว่าพี่ทั้งสอง และที่สำคัญ คือ อิทธิพล เป็นคนอ่อนน้อม
ถ่อมตนมาก ลักษณะเด่นของเขาเป็นที่รักของประชาชนและบรรดานักการเมืองรุ่นใหญ่
ถึงอาจจะไม่ค่อยชอบใจพี่ชายทั้ง 2

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองแสนสุข

หลังจากที่ทางเทศบาลเมืองแสนสุขได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งนายกเทศ-
มนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแสนสุข ในการแข่งขันครั้งนี้ตระกูลคุณปลื้มได้วาง
ทายาทคนสุดท้องในสนามการเมืองท้องถิ่นที่กำนันเป๊าะเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี
มาอย่างยาวนาน ในการสนามการแข่งขันมี นายณรงค์ ชัยคุณปลื้ม ลงสมัครเป็นนายก-
เทศมนตรีคนเดียวของผู้ที่ลงสมัครทั้งหมด ส่วนสมาชิกสภาเทศบาลก็มีเพียง 18 ท่าน
ซึ่งสังกัดในกลุ่มเดียวกันทั้งหมด ไม่มีคู่แข่งทั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล
ดังนั้น การลงคะแนนเสียงในครั้งนี้นั้นคงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิแต่อย่างใด เนื่องจาก
ไว้คู่แข่งทางการเมืองท้องถิ่น ที่ทำให้ชาวบ้านไม่มีสิทธิเลือกเพราะไม่มีใครกล้าลงสมัคร
แข่งขัน ดังนั้น ทางกลุ่มสมาชิกได้แข่งขันชิงคะแนนเสียงกันเองว่าใครจะมาเป็น
อันดับหนึ่งในเขตของตนเอง

ส่วนเขตที่ 1 นั้น นายพรมมาศ ยิ้มลมัย ได้อันดับ 1 โดยมีคะแนนเสียงมากที่สุด คือ
4,288 คะแนน ทั้ง นายเล็ก ทองระอา อันดับ 2 เพียง 452 เท่านั้น จากผู้ที่จะต้องมาใช้สิทธิ
ตามทะเบียนบ้านจริง 10,869 คน แต่มาใช้สิทธิเพียง 5,403 คน คิดเป็นร้อยละ 49.71%
เท่านั้นทั้งนั้นมีบัตรเสีย 5.37% และผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนมากถึง 9.03%

ส่วนในเขตที่ 2 นั้น นายพาสกร หอมหวน ได้อันดับ 1 โดยมีคะแนนเสียมากที่สุด คือ 4,122 คะแนน ทั้ง นางสาวสมัย ศิรินันท์ อันดับ 2 เพียง 261 เท่านั้น จากผู้ที่จะต้องมาใช้สิทธิตามทะเบียนบ้านจริง 11,120 คน แต่มาใช้สิทธิเพียง 5,679 คน คิดเป็นร้อยละ 51.07% เท่านั้นทั้งนั้นมีบัตรเสีย 4.31% และผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนมากถึง 10.46%

ส่วนในเขตที่ 3 นั้น นายประนอม เปรมเจริญ ได้อันดับ 1 โดยมีคะแนนเสียมากที่สุด คือ 3,399 คะแนน ทั้ง นายเลิศชาย เจียสินธุ์กุล อันดับ 2 เพียง 325 เท่านั้น จากผู้ที่จะต้องมาใช้สิทธิตามทะเบียนบ้านจริง 9,177 คน แต่มาใช้สิทธิเพียง 4,699 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20% เท่านั้นทั้งนั้นมีบัตรเสีย 5.17% และผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนมากถึง 12.81%

ส่วนตำแหน่งนายกเทศมนตรีนั้น คือ นายณรงค์ชัย คุณปลื้ม ที่จะทำคะแนนเสียงแข่งกับตนเอง โดยใช้ชาวบ้านที่มาใช้สิทธิ ในการลงคะแนนในครั้งนี้เป็นตัวตั้ง จากผู้ที่จะต้องมาใช้สิทธิตามทะเบียนบ้านจริง 31,353 คน แต่มาใช้สิทธิเพียง 15,856 คน คิดเป็นร้อยละ 50.57% เท่านั้น ทั้งนั้นมีบัตรเสีย 8.93% และผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนมากถึง 8.68%

การเลือกตั้งที่ผูกขาดอยู่ในกลุ่มตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเป็นภาพสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงอีกด้านของการเมืองท้องถิ่นไทย ในกระแสการกระจายอำนาจที่ต้องการสร้างและพัฒนาระบบประชาธิปไตยในระยะยาว แต่ความเป็นจริงเรากลับพบว่า อำนาจที่ถูกกระจายจากรัฐบาลกลางนั้นกลับมากระจุกตัวในกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองที่มีบทบาททางการเมืองมาอย่างยาวนานมีลักษณะการเข้าไปสัมปทานอำนาจในการเมืองท้องถิ่น

จังหวัดสระแก้ว: ตระกูลเทียนทอง

โครงสร้างอำนาจชั่วคราว: ภายใต้อิทธิพลของตระกูลเทียนทอง

การวิจัย พบว่า ลักษณะโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นและชนชั้นนำทางการเมืองของจังหวัดสระแก้วมีชั่วคราวอำนาจเดียวที่ทรงอิทธิพลทางการเมืองภายในจังหวัดสูงสุด

และมีลักษณะผูกขาดอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดมาอย่างยาวนานกว่า 3 ทศวรรษ คือ กลุ่มตระกูลเทียนทอง โดยมีแกนนำคนสำคัญ คือ นายเสนาะ เทียนทองและเครือญาติ รวมไปถึงเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในระดับจังหวัดที่ตระกูลเทียนทองสนับสนุน ในทางการเมืองในเวทีการเมืองในระดับต่าง ๆ ของจังหวัดสระแก้ว ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ตำบลวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 เมษายน 2552) กล่าวว่า จนเป็นกล่าวขานกันอย่างกว้างในวงการเมืองของจังหวัดสระแก้วที่สะท้อนลักษณะอำนาจของตระกูลเทียนทองอย่างสนใจ “ถ้าบ้านใหญ่ (เทียนทอง) ไม่ไฟเขียว ประตุการเมืองในจังหวัดสระแก้วก็ไม่เปิดรับ”

ชื่อเสียงของนายเสนาะ เทียนทอง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างในระดับประเทศในฐานะนักการเมืองผู้มากด้วยประสบการณ์ ผู้จัดการรัฐบาลและแกนนำคนสำคัญของกลุ่มวังน้ำเย็น กลุ่มวังน้ำเย็น หมายถึง กลุ่มของนักการเมือง กลุ่มหนึ่งที่รวมตัวกันในลักษณะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองของกลุ่มนักธุรกิจการเมือง นำโดย เสนาะ เทียนทอง กลุ่มวังน้ำเย็น ตั้งชื่อตามชื่อ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วซึ่งเป็นฐานธุรกิจ และการเมืองดั้งเดิมของนายเสนาะ เดิมอำเภอวังน้ำเย็น อยู่ใน จังหวัดปราจีนบุรี ก่อนจะแยกออกมาพร้อม อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา อำเภอวัฒนานคร และอำเภอคลองหาด เพื่อจัดตั้งเป็น จังหวัดสระแก้ว การตั้งชื่อ กลุ่มวังน้ำเย็น เป็นการสะท้อนให้เห็นลักษณะอำนาจทางการเมืองของนายเสนาะ เทียนทอง ได้อย่างชัดเจนว่า มีฐานที่มั่นทางการเมืองอยู่ในระดับท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้วการศึกษา “กลุ่มวังน้ำเย็น” เดิมเป็นสมาชิก พรรคชาติไทย ซึ่งมี นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นหัวหน้าพรรค เนื่องจากมีจำนวน ส.ส. ในสังกัดเป็นจำนวนมาก ทำให้มีส่วนสำคัญในการครองเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรของพรรคชาติไทย ซึ่งทำให้ นายบรรหาร ศิลปอาชา สามารถขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และทำให้นายเสนาะ เทียนทอง มีความสำคัญอย่างมากในพรรคชาติไทยโดยดำรงตำแหน่ง เลขานุการพรรค แต่ต่อมา กลุ่มวังน้ำเย็นกลับเปลี่ยนมาค้ำคั้นให้ นายบรรหาร ศิลปอาชา ลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ เมื่อ พ.ศ. 2539 โดยสนับสนุนให้ พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ ซึ่งดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น

ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทน (“289 ข่าวดัง 3 ทศวรรษหนังสือพิมพ์มติชน พ.ศ. 2521-2549,” 2549, หน้า 31-33)

ในครั้งนั้นนายบรรหาร ศิลปอาชา ถูกกดดันจนจำใจยอมประกาศว่าจะลาออก หลังผ่านพ้นการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายบรรหาร ศิลปอาชา กลับล่าไม่ลาออกจาก ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแต่กลับยุบสภา เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2539 ทำให้ต้องมีการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ กลุ่มวังน้ำเย็น ได้ลาออกจาก พรรคชาติไทย ไปเข้าร่วมกับพรรคความหวังใหม่ ที่มี พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นหัวหน้าพรรค นายเสนาะ เทียนทอง ได้ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการพรรค สามารถสนับสนุนให้ พรรคความหวังใหม่ ได้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร และ พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ขึ้นเป็น นายกรัฐมนตรี คนที่ 22 ของประเทศไทยได้สำเร็จ (“รัฐประหาร 19 กันยา’ 49 เรียบแต่ลึก,” 2549, หน้า 102-105)

ต่อมาคณะนนิคมพรรคความหวังใหม่ตกต่ำลงมากภายหลัง วิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. 2540 กระทั่ง พล.อ. ชวลิต ลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี และนายเสนาะ เทียนทอง ถูกปลดจากตำแหน่งเลขาธิการพรรค กลุ่มวังน้ำเย็นจึงลาออกจากพรรคความหวังใหม่ ไปเข้าร่วมกับ พรรคไทยรักไทย และสามารถสนับสนุนให้ พรรคไทยรักไทย ได้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร จากการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2544 ทำให้ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ขึ้นเป็น นายกรัฐมนตรี คนที่ 23 ของประเทศไทย ได้สำเร็จ ทำให้ นายเสนาะ สามารถกล่าวอ้างอยู่เสมอว่า “ป็นนายกฯ” หรือ “ทำคลอด นายกฯ” มาแล้วถึง 3 คน ในช่วงการขับไล่ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ให้ลาออกจาก ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นายเสนาะ และคนใกล้ชิดส่วนหนึ่งได้ลาออกจากพรรคไทยรักไทย ในขณะที่สมาชิก กลุ่มวังน้ำเย็น ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในพรรค เนื่องจากติดข้อจำกัดทางกฎหมาย เรื่องระยะเวลาที่ต้องเป็นสมาชิกพรรค ไม่ต่ำกว่า 90 วัน จึงจะสามารถ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้

ต่อมาเมื่อ นายเสนาะ เทียนทอง ก่อตั้งพรรคประชาราช สมาชิกในกลุ่มวังน้ำเย็น เดิมจำนวนหนึ่งได้ย้ายมาสังกัด พรรคประชาราช ร่วมกับนายเสนาะอีกครั้ง ขณะที่ บางส่วนไปเข้าสังกัดพรรคอื่น ๆ ทำให้ภาพความเหนียวแน่นของกลุ่มวังน้ำเย็นไม่ชัดเจน เท่าที่ผ่านมาซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองที่ใหญ่มีบทบาทสำคัญในการกดดันตำแหน่งรัฐมนตรี

ให้กับแกนนำกลุ่มในเวลาจัดตั้งรัฐบาล นักการเมืองระดับชาติสังกัดในกลุ่ม ส.ส. ที่สังกัด
หรือเคยสังกัดกลุ่มวังน้ำเย็น

นายเสนาะ เทียนทอง เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ เช่น รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงสาธารณสุข และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายเสนาะ
เทียนทอง มีชื่อที่นิยมเรียกกันทั่วไปว่า “ป้าเหนาะ” ซึ่งนายเสนาะ ได้รับฉายาหลายฉายา
เช่น “เจ้าพ่อวังน้ำเย็น” “นักเลงโบราณ” และ “ผู้จัดการรัฐบาล” มีบทบาทสนับสนุน
หัวหน้าพรรคการเมืองขึ้นเป็น นายกรัฐมนตรี มาแล้วถึง 3 คน คือ นายบรรหาร ศิลปอาชา
พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ และ พ.ต.ท. คร. ทักษิณ ชินวัตร (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2549)

กระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจการเมืองของตระกูลเทียนทอง

การวิจัย พบว่า นายเสนาะ เทียนทอง เป็นบุตรของ นายแสวง เทียนทอง
หรือเฮี้ยแหง หรือกำนันแหง หนุ่มแปดริ้ว (ฉะเชิงเทรา) เป็นคนจีนที่อพยพมาจาก
แผ่นดินใหญ่เพื่อแสวงหาโชคที่เมืองไทยในลักษณะสื่อฝิ่น หมอนใบ ตามแบบฉบับ
ชาวจีนผู้มาแสวงหาโชคทั่ว ๆ ไปโดยแรกเริ่มได้เข้ามาทำงานขุดคลองบางขนาก
และคลองแสบ เมื่อมีการตัดทางรถไฟ (พิลาศ ลดาบณี, 2544) เชื่อมต่อจากฉะเชิงเทรา
เข้ามายังเขตอรัญประเทศ เฮี้ยแหงเริ่มเห็นช่องทางและโอกาสในการสะสมทุน
และความมั่งคั่ง เนื่องจากการที่ธุรกิจ การค้าในอรัญประเทศและวัฒนานครนับตั้งแต่
สงครามโลกครั้งที่ 2 ราว พ.ศ. 2484 ตกอยู่ในมือ กลุ่มคนจีน เฮี้ยแหงได้เข้าไปประมูล-
สัมปทานทำไม้พินหลา ไม้หมอน ส่งให้กับการรถไฟแห่งประเทศไทย และได้มาพบรัก
กับลูกสาวเจ้าแก้ว วัฒนานคร และแต่งงานกับนางทองอยู่ เทียนทอง มีทายาท 5 คน
หนึ่งในนั้น

พิลาศ ลดาบณี (2544, หน้า 28) นายเสนาะ เทียนทอง เกิดวันที่ 1 เมษายน
พ.ศ. 2477 นายเสนาะ เทียนทอง มีภรรยาคนแรก คือ นางจิตรา มีบุตรชายด้วยกัน 5 คน
คือ (1) นายสรวงค์ เทียนทอง (2) นายสุรศักดิ์ เทียนทอง (3) นายสุรเกียรติ์ เทียนทอง
(4) นายสุรชาติ เทียนทอง และมีบุตรสาว 1 คน เป็นคนก่อนสุดท้อง (5) นางสาวสิริวัลย์
เทียนทอง ต่อมานายเสนาะสมรสกับ นางอุไรวรรณ เทียนทอง มีบุตรชายด้วยกัน 1 คน

2552) กล่าวว่า สิ่งที่กำลังแสวง ทิ้งไว้ให้ลูกชายไม่ใช่เพียงทรัพย์สิน ไร่ นา แต่เขายังทิ้งจิตวิญญาณของการเป็นผู้ให้เลี้ยงพวก เลี้ยงคน เลี้ยงهنม มีแต่ให้ จิตใจกว้างขวาง ลูกนา เขาเรียกว่า เลี้ยง เหมือนเป็นหลักชัยให้เรา

จากให้สัมภาษณ์ของเมือง ศิลาขอม ทำให้เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่า นายเสนาะ เทียนทอง ให้ใช้ระบบอุปถัมภ์ ลูกนา ลูกหนี้ ในการสร้างบารมีให้กับตนเองและเป็นเงื่อนไขหลักทางการเมืองของนายเสนาะ เทียนทอง ในเวลาต่อมา ผืนนาในกรรมสิทธิ์ของนายเสนาะ เทียนทอง ที่รับทอดมรดกจากกำนันแสวง กินอาณาเขตทุกตำบล ในอำเภอวัฒนานคร และอรัญประเทศประมาณตัวเลขไม่ต่ำกว่า 6,000 ไร่ และมีลูกนา ลูกหนี้ ไม่ต่ำกว่า 500 ครอบครัว ที่เป็นลูกนา ลูกหนี้ ของนายเสนาะ เทียนทอง และลูกนา ลูกหนี้ เหล่านี้เอง ก็คือ ฐานเสียงสำคัญของ นายเสนาะ เทียนทอง

การที่ตระกูลเทียนทองมีที่นาจำนวนมากในเขตวัฒนานครและอรัญประเทศ ทำให้ตระกูลเทียนทองสามารถแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจและการสร้างความมั่งคั่งจากการถือครองที่ดินและที่นา โดยระบบการทำนาในเขตวัฒนานครผู้วิจัยจะเรียกว่าระบบลูกหนี้ ลูกนา เนื่องจากการทำนา จะมีลูกนา ซึ่งหมายถึง ชาวบ้านที่ไร้ที่นาขอแบ่งที่นากับผู้ถือครองที่นาเป็นจำนวนมาก อย่างเช่น ตระกูลเทียนทอง โดยมีข้อตกลงเรื่องการแบ่งผลประโยชน์จากข้าวและค่าเช่าปริมาณข้าวที่ลูกนาจะต้องแบ่งส่วนจากการผลิตเป็นค่าเช่านาให้แก่เจ้าของที่นาโดยคิดจากผลผลิตต่อแปลงอิงจากผลผลิตในฤดูกาลก่อนเฉลี่ยจะอยู่ในอัตราร้อยละ 3-5 หมายความว่า ถ้าผลิตได้ 100 ถัง จะต้องเสียค่าเช่าเจ้าของนา 3-5 ถัง นาแปลงใดอยู่ใกล้ถนนหลักหรือสามารถเดินทางได้โดยสะดวกราคาเช่าที่นาจะแพงขึ้นเพราะเสียค่าขนส่งน้อยกว่า (พิลาศ ลดาบณี, 2544, หน้า 34)

นอกจากลูกนาต้องเสียค่าเช่านาให้แก่เจ้าของนาแล้ว หากลูกนารายใดไม่มีเงินในการซื้อปัจจัยการผลิต ลูกนาสามารถขอ ตกเจียวข้าว ได้โดยการนำเงินไปก่อนแล้วคิดดอกเบี้ยเป็นข้าวเปลือกตามจำนวนอัตรา ที่ตกลงกันทำให้ลูกนาบางส่วนตกอยู่สภาพเป็นการลูกหนี้ตามไปด้วยภายใต้ระบบการแสวงหาส่วนเกินของเจ้าที่นาท้องถิ่นและเกิดวัฏจักรของการเป็นลูกนา ลูกหนี้ นำไปสู่การเกิดระบบอุปถัมภ์ระหว่างเจ้าที่นาและลูกนา ลูกหนี้ ในท้ายที่สุด ตระกูลเทียนทองเอง ได้ค่าเช่านาในปีหนึ่ง ๆ จะเก็บค่าเช่าได้เฉลี่ยปีละ 200 เกวียน เบ็ดเสร็จประมาณ 20,000 ถัง ซึ่งมีผลผลิตจากค่าเช่ามากกว่า

โรงสีขนาดใหญ่ที่รับซื้อข้าวเปลือก (พิลาส ลคามณี, 2544, หน้า 33) ระบบการเช่านาที่ทำให้เกิดระบบลูกนา ลูกหนี้ นำไปสู่การสร้างบารมีให้กับนายเสนาะ เทียนทองเป็นอย่างมากในฐานะเจ้าของที่นาผู้มีนิสัยนักเลงเป็นทุนเดิม เพราะระบบการผลิตดังกล่าวทำให้เกิดลูกหนี้เป็นจำนวนมาก ลูกหนี้บางคนไม่มีเงินก็จะผิดผ่อนไป

นายเสนาะ เทียนทอง ก็ไม่ว่ายังให้ทำนาต่อในที่นาของตนเอง ทำให้ลูกหนี้ผูกใจรักเห็นว่า นายเสนาะ เทียนทอง มีบุญคุณกับตนเองมาก ทำให้ลูกนา ลูกหนี้ รักและชื่นชม นายเสนาะ เทียนทอง ระบบอุปถัมภ์ที่นายเสนาะ เทียนทอง ได้สร้างขึ้นระหว่างตนเองกับลูกหนี้ ได้ถูกกลับมาใช้เพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองในช่วงเวลาที่ตนเองก้าวสู่สนามการเมืองเพราะลูกหนี้ที่อยู่ในโครงข่ายอุปถัมภ์ของนายเสนาะต่างพร้อมใจกันช่วยสนับสนุนเป็นฐานเสียงสำคัญให้นายเสนาะ เทียนทอง ในจังหวัดสระแก้วยาวนาน รวมถึงเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่นายเสนาะ เทียนทองสนับสนุนในทุกระดับของเวทีการเมืองในจังหวัดสระแก้ว ขอเพียงให้รู้ว่าผู้ลงสมัครเป็นลูก เครือญาติ หรือเป็นคนที นายเสนาะ เทียนทอง สนับสนุนบรรดาลูกหนี้ ลูกนา ที่รักนายเสนาะ เทียนทองก็จะพร้อมใจกับสนับสนุน ทำให้นายเสนาะ เทียนทอง สามารถผูกขาดอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสระแก้วได้อย่างยาวนานจนสามารถสถาปนาเป็นหัวหน้าทางการเมืองจังหวัดเดียวและตกผลึกเป็น โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่ นายเสนาะ เทียนทอง สามารถมีอิทธิพลทางการเมืองสูงสุดจนถึงปัจจุบัน

จากให้เช่าที่นาของนายเสนาะ เทียนทอง นอกจากเป็นการสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ทางการเมืองของ นายเสนาะ เทียนทอง ในระยะยาวแล้ว ยังได้สร้างความมั่งคั่งให้กับตระกูลเทียนทองอย่างมหาศาล เพราะธุรกิจการค้าข้าวของนายเสนาะ เทียนทอง ได้ขยายตัวไปพร้อม ๆ กับการขายอาณาจักรทางการเมืองในระยะต่อมาอย่างน่าสนใจ ข้าวทั้งหมดถูกส่งขายที่กรุงเทพฯ ให้กับท่าข้าวริมแม่น้ำเจ้าพระยา

จากจำนวนข้าวที่นายเสนาะ เทียนทอง ได้จากการให้เช่าที่นาเป็นจำนวนมากจนรถไฟในขณะนั้นไม่สามารถขนส่งได้ เนื่องจากในขณะนั้นรถไฟเล่นได้เพียงขบวนเดียวและเที่ยวหนึ่งจะบรรทุกได้เพียง 10 เกวียนโดยประมาณ ซึ่งถือว่าน้อยมากจากข้าวทั้งหมดที่นายเสนาะ เทียนทอง ได้จากการค้าเก็บค่าเช่านาจากลูกนา ลูกหนี้ จึงต้องทำให้นายเสนาะ เทียนทอง ต้องซื้อที่ดินเป็นฉางข้าว ไว้ใกล้ทางรถไฟซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงาน

ส. เทียนทอง ในปัจจุบัน (พิลาส ลดาบณี, 2544, หน้า 35) ในราว ปี พ.ศ. 2503 นายเสนาะ เทียนทอง ได้เข้ามาดูแลธุรกิจของครอบครัวแทนพ่อกำนันแสวง เทียนทอง อย่างเต็มตัว จากการบ่มเพาะประสบการณ์มาอย่างยาวนานในธุรกิจของครอบครัว (ระบบกงสี) เมื่อธุรกิจของครอบครัวมีความมั่งคั่งมากขึ้น นายเสนาะ เทียนทอง เริ่มขยายปีกของธุรกิจครอบครัวสร้างความมั่งคั่งจนถึงปัจจุบัน

โดยเสนาะ เทียนทอง เริ่มเข้าสู่ประมุขเป็นตัวแทนสุราสีและสุราขาวของรัฐ ด้วยความกล้าและมั่นใจในผลกำไรที่จะได้รับ โดยเข้าไปประมุขและกล้าใส่ตัวเลข ยอดจำหน่ายที่สูงมากถึง 241 เท ซึ่ง 1 เท เท่ากับ 1 ลัง หรือ 32 ขวดทั้ง ๆ ที่ ในเขตพื้นที่อำเภอวัฒนานคร ดำเนินจำหน่ายเดิมทำยอดขายสูงสุด 50 เทต่อเดือน ต่อมาธุรกิจของนายเสนาะ เทียนทอง ในนาม ส. เทียนทอง เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างในเขตจังหวัดสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี ตลอดจนภาคตะวันออก โดยมานายเสนาะ เทียนทอง เป็นหัวเรือหลักของธุรกิจในครอบครัวที่มีการบริหารจัดการแบบกงสีที่มูลค่านับพันล้านบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการประมุขลงมารับหมากก่อสร้าง

พัฒนาการทางเศรษฐกิจภายใต้การจัดการแบบระบบสี่ตระกูลเทียนทอง มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่สมัยกำนันแสวง เทียนทองผู้เป็นพ่อ และมีการขายตัวของฐานเศรษฐกิจของตระกูลเทียนทองเข้าสู่ธุรกิจต่างๆ มากมาย ในภาคตะวันออก ธุรกิจที่สร้างความมั่งคั่งให้กับตระกูลเทียนทองอย่างเป็นลำดับขั้น คือ ธุรกิจรับหมากก่อสร้างเมื่อ 3 พี่น้องตระกูลเทียนทอง ประกอบด้วย เอื้อ เสนาะ พิเศษฐ์ ร่วมกันตั้ง หจก. เทียนทอง โดย จดทะเบียนการค้าเมื่อ 7 กันยายน พ.ศ. 2513 ด้วยทุนจดทะเบียนครั้งแรก 1 ล้านบาทและขยายเป็น 120 ล้านบาทเมื่อ พ.ศ. 2539 ก่อนที่ นายเสนาะ เทียนทองจะวางมือลาออกจากตำแหน่งประธานบริษัท เมื่อ พ.ศ. 2522 และปล่อยให้ นายพิเศษฐ์ เทียนทอง น้องชายเป็นผู้ดูแลกิจการครอบครัวแทนทั้งหมด จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเวลานั้นนายเสนาะ เทียนทอง ได้เข้าสนามการเมืองอย่างเต็มตัว การศึกษาพัฒนาการทางเศรษฐกิจของตระกูลเทียนทอง พบว่า กิจการหลักของตระกูลเทียนทองในยุคแรกเริ่มต้นจากผู้เป็นพ่อ คือ นายแสวง เทียนทอง ได้เข้าไปประมุขสัมปทานทำไม้พินหลา ไม้หมอน ส่งให้กับการรถไฟแห่งประเทศไทยและการกว้านซื้อที่ดินเป็นจำนวนมากของผู้เป็นแม่และให้เช่าที่ดินเพื่อการทำนา ทำให้ตระกูลเทียนทอง

เข้าสู่ธุรกิจการค้าข้าว ที่ได้ผลิตผลจากการให้เช่าที่นาแก่ลูกหนี้ ลูกนา ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของความมั่งคั่งของตระกูลเทียนทอง ต่อมาเมื่อนายเสนาะ เทียนทองเข้ามาดูแลกิจการธุรกิจของครอบครัวแทนพ่อ แม่ นายเสนาะ เทียนทอง ได้ขยายอาณาจักรของธุรกิจ ในนาม ส. เทียนทอง เข้าสู่ธุรกิจเป็นตัวแทนจำหน่ายสุรา และธุรกิจพืชไร่ โรงไม้หิน และเริ่มเข้าสู่ธุรกิจก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งเป็นรากฐานของธุรกิจในปัจจุบัน รวมไปถึงธุรกิจปั้มน้ำมันในปัจจุบัน แต่ธุรกิจที่สร้างกำไรให้กับ ส. เทียนทอง ได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ คือ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่รับเหมางานจากกรมชลประทาน และการก่อสร้างของ รพช. ซึ่งในขณะนั้นนายเสนาะ เทียนทอง มีบทบาททางการเมืองในรัฐบาลสูงมาก และดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกระทรวงที่สามารถเอื้อต่อธุรกิจก่อสร้างของตระกูล เช่น การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ควบคุมดูแลกรมชลประทาน และ รพช.

ปัจจุบันชื่อเสียงของธุรกิจของตระกูลเทียนทองนามของ ส. เทียนทอง เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นบริษัทรับเหมาก่อสร้างชั้นนำของประเทศ ถึงขนาดกรมทางหลวงได้ขึ้นทะเบียนให้เป็นผู้รับเหมาชั้น 1 ของประเทศไทย นอกจากนี้การวิจัย พบว่า ธุรกิจของกลุ่ม ส. เทียนทอง ยังมีชื่ออย่างอื่น เช่น บริษัท เอ็น อี ซี อรัญคอนกรีต จำกัด และบริษัท พี ที เอ คอนสตรัคชั่น จำกัด ทั้งหมดตั้งอยู่ในอำเภอวังน้ำเย็น ธุรกิจของ ส. เทียนทองในปัจจุบันได้มีการขยายออกไปอย่างกว้างขวางแต่ทั้งหมดยังคงอยู่ที่ฐานธุรกิจก่อสร้างในลักษณะที่เอื้อกันกับธุรกิจหลักของตระกูลเทียนทอง เช่น การลงทุนเช่าที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยเนื้อที่กว่า 80 ไร่ เพื่อทำธุรกิจพัฒนาที่ดิน

โดยการร่วมมือกันระหว่างนายสมศักดิ์ เตชะพัชราภรณ์ อดีตประธานหอการค้าจังหวัดปราจีนบุรี และนายพิเชษฐ เทียนทอง น้องชายนายเสนาะ เทียนทอง ผู้ดูแลกิจการทั้งหมดของตระกูลเทียนทองในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าว คือ การสร้างศูนย์การค้าขนาดใหญ่ครบวงจร ภายในโครงการประกอบด้วย โรงพยาบาล อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า โรงแรมระดับ 5 ดาว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในเขตชายแดน-กัมพูชาที่เป็นนักท่องเที่ยวจากบ่อนคาสิโนจากฝั่งกัมพูชาซึ่งเป็นผู้ที่มีเงิน แต่โครงสร้างยังไม่เสร็จก่อสร้างไปเพียง 6 เดือน นายสมศักดิ์ เตชะพัชราภรณ์ หุ้นส่วน

คนสำคัญก็เสียชีวิตลง ทำให้โครงการต้องหยุดชะงักลง ต่อมานายพิเชษฐ์ เทียนทอง ได้เจรจากับนายชัยวัฒน์ อัสวศิริสุข ประธานบริษัท ซีวิล เอ็นจิเนียริง จำกัด เพื่อจะสร้างโครงการต่อและได้ร่วมกันตั้งบริษัท โกลเด้น พร็อพเพอร์ตี้ โดยที่ นายพิเชษฐ์ เทียนทอง ถือเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น และได้มอบหมายพื้นที่บางส่วนให้กลุ่มวิริยา โอเอ เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง

ธุรกิจของตระกูลเทียนทอง นาม ส. เทียนทอง ยังได้มีการขยายไปยังกลุ่มธุรกิจ โรงงานคอนกรีต กับธุรกิจการตอกเสาเข็มอีก 3 จุด คือ ที่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอเมือง อำเภอวังน้ำเย็น พร้อมๆกับการขยายกิจการเกี่ยวข้องกับกิจการก่อสร้าง คือ โรงงาน-แอสฟัลต์ ที่ตั้งอยู่บริเวณหลังโรงโม่หินศิลาทอง นอกจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการรับเหมาก่อสร้าง พัฒนาที่ดิน

การวิจัยโดยการสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่นจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 5 เมษายน 2552) ให้ข้อมูลว่า กลุ่ม ส. เทียนทอง โดยเฉพาะนายเสนาะ เทียนทอง ยังมีธุรกิจบ่อนคาสิโนในฝั่งเขมร โดยการถือหุ้นกันในกลุ่มนักเมืองของประเทศไทยและข้าราชการ นักการเมืองที่ทรงอิทธิพล ในฝั่งเขมร รวมถึงกิจการสนามกอล์ฟ ทั้งนี้ได้มีการประมาณการกันว่า ธุรกิจทั้งหมด ของตระกูลเทียนทองมีมูลค่านับหมื่นล้านบาท สำหรับการบริหารจัดการธุรกิจของตระกูลเทียนทอง นาม ส. เทียนทอง ยังคงดำเนินไปในลักษณะครอบครัว โดยมีนายพิเชษฐ์ เทียนทอง และขวัญเรือน เทียนทอง และบางส่วนก็ได้ถ่ายโอนไปยังเครือข่ายทายาทรุ่น 3 ของตระกูลเทียนทอง โดยเฉพาะอนุรักษ์ เทียนทอง ลูกชายคนรองของนายพิเชษฐ์ และนางขวัญเรือน เทียนทอง สำหรับ ฐานิสร์ ตรีนุช เทียนทอง ได้ก้าวเข้าสู่สนามการเมือง กล่าวได้ว่า ธุรกิจของ ส. เทียนทอง ในปัจจุบันอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของน้องชายคนเล็ก

กระบวนการสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทียนทอง

การวิจัย พบว่า กระบวนการสะสมทุนทางสังคมของนายเสนาะ เทียนทอง เริ่มต้นจากการช่วยเหลือลูกหนี้ ลูกนา ที่เช่าที่ดินของนายเสนาะ เทียนทองในการทำนา โดยการช่วยเหลือจะเป็นการผ่อนปรนหนี้สินที่ลูกหนี้ ลูกนา เป็นที่นายเสนาะ เทียนทอง

การช่วยยี่คระยะเวลาการชำระเงินคืนแก่นายเสนาะ เทียนทองของลูกหนี้ ลูกนา เป็นผลให้ลูกหนี้ ลูกนา ที่เป็นหนี้เกิดความประทับใจ รักใคร่ชอบพอนายเสนาะ เทียนทอง “คนเขารักเรา เพราะเราไม่เอาเปรียบใคร ไม่เคยบอกว่า เขี่ยทำไมไม่ได้ข้าว เพราะเราถือว่าลูกนาทุกคนเป็นเหมือนคนในครอบครัว”

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ในจังหวัดสระแก้ว (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2552) ความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวทำให้ นายเสนาะ เทียนทอง กับลูกหนี้ ลูกนา เกิดเป็น โครงข่ายการอุปถัมภ์เกิดขึ้นระหว่างนายเสนาะ เทียนทองกับลูกหนี้ ลูกนา เป็นการสร้างทุนทางสังคมและฐานคะแนนทางการเมืองในระยะยาวของนายเสนาะ เทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่ นายเสนาะ เทียนทอง ให้การสนับสนุน เป็นผลพวงให้ตระกูลเทียนทองสามารถสถาปนาตระกูลเป็นกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองชื่อเสียงของ นายเสนาะ เทียนทอง เริ่มเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางจากลูกหนี้ ลูกนา ในฐานะเจ้าหน้าที่เอื้ออาทรต่อลูกหนี้ ลูกนา ในเขตวัฒนานคร-สระแก้ว อดีตสมาชิกสภาจังหวัดจังหวัดชลบุรี (สจ.) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2552) กล่าวว่า บารมีทางสังคมของนายเสนาะ เทียนทอง เริ่มกว้างขวางขึ้นในวงสังคมแถบวัฒนานคร สระแก้ว ปราจีนบุรี พร้อม ๆ กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของครอบครัวเทียนทอง ที่ขยายจากค้าข้าว เข้าสู่ธุรกิจการเป็นตัวแทนการขายเหล็กและธุรกิจเข้าสู่วงการรับเหมาก่อสร้าง ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ในอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2552) กล่าวว่า ธุรกิจดังกล่าวได้ทำให้นายเสนาะ เทียนทอง ได้มีโอกาสสัมพันธ์ในแวดวงราชการมากขึ้น เพราะธุรกิจในช่วงนี้ของ ส. เทียนทอง จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยราชการ โดยเฉพาะการรับเหมาก่อสร้าง

ศิวพงษ์ จำปาเทศ (2549) ซึ่งได้วิจัย พบว่า นายเสนาะ เทียนทอง เริ่มเข้าไปช่วยเหลืองานราชการในท้องถิ่นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างราชการและเสนาะ เทียนทอง ทำให้ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ส. เทียนทอง มักจะได้งานก่อสร้างของราชการเสมอ เป็นการเกื้อกูลกันระหว่างราชการกับ ส. เทียนทอง ฝ่ายราชการในพื้นที่มักจะนิยมใช้บริการงานรับเหมาก่อสร้างของ ส. เทียนทอง สายสัมพันธ์ระหว่างนายเสนาะ เทียนทอง กับกลุ่มราชการฝ่ายปกครองและฝ่ายทหารในพื้นที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นมาก

โดยเฉพาะในช่วงที่นายเสนาะ เทียนทอง เริ่มรู้จักกับนายทหารระดับสูงอย่างแม่ทัพ
ภาคที่ 1 พล.ท. ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

เนื่องจากในขณะนั้น พล.ท. ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา แม่ทัพภาคที่ 1 ได้ลงพื้นที่
เพื่อเกาะติดสถานการณ์และตรวจสอบความเคลื่อนไหวด้านการข่าว เพราะในขณะนั้น
เกิดสงครามในประเทศเขมร จนทำให้ พล.ท. ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา แม่ทัพภาคที่ 1
ได้รู้จักกับนายเสนาะ เทียนทอง ในฐานะผู้กว้างขวางในเขตวัฒนธรรม-อรัญประเทศ
และได้ขอความช่วยเหลือจากนายเสนาะ เทียนทอง ช่วยเหลือการข่าวแก่ทางราชการ
เพราะเห็นว่า ในแถบชายแดนตาพระยา-อรัญประเทศ (ศิวงพงษ์ จำปาเทศ, 2549,
หน้า 45-47) นายเสนาะ เทียนทอง เป็นผู้กว้างขวางที่สุด นอกจากช่วยเหลือด้านการข่าว
แล้ว กองพันทหารแถบชายแดนตาพระยา-อรัญประเทศ เมื่อต้องการการสนับสนุน
รถแทรกเตอร์หรือแทรกเตอร์ต่างมุ่งตรงมายัง ส. เทียนทอง ทั้งสิ้นสามารถยืมไปได้เป็นเดือน
โดยไม่มีการทวงคืน นอกจากกลุ่มทหารแล้วนายเสนาะ เทียนทอง ยังได้มีโอกาส
ช่วยราชการฝ่ายปกครอง ในพื้นที่ด้วย อย่างกรณีนายเสนาะ เทียนทองได้ให้สัมภาษณ์
ในหนังสือ *เสนาะ เทียนทอง คนจริงหัวใจหลอมเพชร* ไว้ว่า . . . พี่เหนาะ ผมขอสนับสนุน
รถแทรกเตอร์สัก 10 วันนะเอาไปทำบังเกอร์ พักนี้เขมรมันยิ่งลอดเข้ามาถึงเหลือเกิน
เกรงว่าที่พี่น้องประชาชนจะถูกหลอกหลง (พิลาศ ลดาบณี, 2544, หน้า 45)

นายเสนาะ เทียนทอง มั่นใจว่า นั่นคือ เสียงของ นายพลากร สุวรรณรัฐ
นายอำเภอตาพระยาในขณะนั้นซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นรองคมนตรี การสะสมทุน
ทางสังคมของนายเสนาะ เทียนทอง ทั้งที่เป็นส่วนชาวบ้านในฐานะลูกหนี้-ลูกนา
และราชการทั้งฝ่ายปกครองและฝ่ายทหาร การช่วยเหลือวัด โรงเรียน ทำให้นายเสนาะ
เทียนทอง มีชื่อเสียงโด่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในเขตสระแก้ว วัฒนานคร
อรัญประเทศ ตาพระยาและมีบารมีมากขึ้นเนื่องจากได้มีโอกาสรู้จักสนิทสนม
กับนายทหารระดับสูง นอกจากนี้นายเสนาะ เทียนทองได้สนับสนุนผลักดัน โครงการ-
สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็นที่สนับสนุน เกษตรกรที่ปลูกพืชไร่ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ
ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง อนาคตที่ฝากไว้กับผลผลิต
พืชไร่แทบมองไม่เห็นหนทาง จึงได้ตัดสินใจเปลี่ยนอาชีพปลูกพืชไร่หันมาประกอบ
อาชีพการเลี้ยงโคนม การสะสมทุนทางสังคมเหล่านี้ก็ทำให้ชื่อเสียง บารมี นายเสนาะ

เทียนทอง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในจังหวัดและเป็นฐานความเสี่ยงสำคัญทางการเมืองของนายเสนาะ เทียนทองในเวลาต่อมา

บทบาทและกระบวนการทางการเมืองในจังหวัดสระแก้วภายใต้อิทธิพลของตระกูลเทียนทอง

การวิจัย พบว่า บทบาททางการเมืองของตระกูลเทียนทองพบว่าเริ่มต้นจากนายเสนาะ เทียนทอง และได้ขยายไปยังเครือญาติ (ลูก-หลาน) ในตระกูลเทียนทอง รวมถึงไปถึงการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ภายใต้การสนับสนุนจากนายเสนาะ เทียนทอง จนทำให้ลักษณะชั่วอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสระแก้ว มีชั่วอำนาจเดียวที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตระกูลเทียนทองและสามารถสถาปนาเป็นโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่มีตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองมีอิทธิพลสูงสุดในทางการเมืองของจังหวัดสระแก้ว ตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรการเมืองมีบทบาทตั้งแต่เวทีการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เทศบาล อบต. อบจ. ไปจนถึงระดับชาติอย่าง ส.ส., สว. โดยการสนับสนุนเครือญาติ พันธมิตรเครือข่ายการเมือง บนความพร้อมของฐานทรัพยากรทางการเมือง ทุนทางสังคม ที่ผ่านการสะสมทุนมาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน จนทำให้ตระกูลเทียนทองมีความได้เปรียบกว่าใครในจังหวัดสระแก้ว

แม้ว่าปัจจุบันจะมีความพยายามสถาปนาตัวของกลุ่มการเมืองในลักษณะพันธมิตรใหม่ทางการเมืองในเวทีการเมืองท้องถิ่น เช่น กลุ่มการเมืองในเทศบาลเมืองอรัญประเทศที่มีความพยายามของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นกลุ่มหนึ่งที่รวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ภายใต้ข้อจำกัดในด้านทรัพยากรทางการเมือง เข้ามาแข่งขันกับเครือข่ายตระกูลเทียนทอง แต่ศักยภาพความพร้อมในแง่ทรัพยากรทางการเมืองของกลุ่มการเมืองใหม่ ๆ ในจังหวัดสระแก้วยังไม่สามารถต่อสู้กับตระกูลเทียนทองได้ ความได้เปรียบในส่วนนี้ของตระกูลเทียนทอง กลายเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคสำคัญของกลุ่มการเมืองใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาแข่งขันกันตระกูลเทียนทอง สอดคล้องกับการให้ข้อจากการสัมภาษณ์แกนนำชาวบ้านในจังหวัดสระแก้ว (สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 3 เมษายน 2552) กล่าวว่า การเมืองสระแก้วต้องรอให้ตายกันไปก่อนเราไม่ทางเลือกจริง ๆ ผูกขาดกันทุกระดับ ไม่ลูก ไม่หลาน

ก็ถูกน้อง พวกผมจึงต้องมาทำการเมืองทางเลือกอย่างทุกวันนี้เพราะเรามั่นใจ ลำบาก
ไม่มีเงินทำอะไรก็ยากโดยเฉพาะการเมือง

ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีลักษณะเดียวกันกับสถานการณ์ทางการเมืองจังหวัดชลบุรี
จากการวิจัยพบว่า นายประมวล เอมเปีย (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มีนาคม 2552)
กล่าวว่า ลักษณะการเมืองจังหวัดชลบุรี ต่างก็มีความพยายามรวมตัวจับมือเป็นเครือข่าย-
พันธมิตรทางการเมืองของกลุ่มพลังการเมืองใหม่ ๆ ในจังหวัดชลบุรี เช่น กลุ่มพรรค-
ประชาธิปัตย์ ก็มีความพยายามร่วมมือกันของกลุ่ม ส.ส. เช่น นายประมวล เอมเปีย
มานิตย์ ภาวสุทธิ (อดีตเป็นคนใกล้ชิดกับกำนันเป๊าะ) นายบรรจบ รุ่งโรจน์ เป็นต้น
นายสง่า ชนสงวนวงศ์ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 มีนาคม 2552) กล่าวว่า กลุ่มอดีต
ส.ส. สง่า ชนสงวนวงศ์ และอดีตนายก อบจ. ชลบุรี นายภิญโญ ตันวิเศษ ซึ่งในอดีต
ก็เป็นคนใกล้ชิดกับตระกูลคุณปลื้ม โดยเฉพาะกำนันเป๊าะ และเป็นผู้บงการการเมือง
ที่กำนันเป๊าะให้การสนับสนุนอย่างแข็งขัน รวมถึงการเป็นที่ปรึกษาของกลุ่มบ้านใหญ่-
ชลบุรีกว่า 3 ทศวรรษ

แต่หลังจากกำนันเป๊าะต้องหลบหนีจากคดีเขาไม้แก้ว ส่งผลกระทบกับกลุ่มบ้าน-
ใหญ่ชลบุรี และนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่าง อดีต ส.ส. สง่า ชนสงวนวงศ์ และอดีตนายก
อบจ. ชลบุรี นายภิญโญ ตันวิเศษ กับตระกูลคุณปลื้ม โดยเฉพาะ นายสนธยา คุณปลื้ม
ที่ต้องเข้ามาทำหน้าที่เป็นหัวเรือใหญ่ทางการเมืองแทนพ่อ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้
เกิดการรวมตัวเป็นพันธมิตรกันระหว่างอดีต ส.ส. สง่า ชนสงวนวงศ์ และ อดีตนายก
อบจ. ชลบุรี นายภิญโญ ตันวิเศษ ที่พยายามจะเข้ามาชิงพื้นที่การเมืองจากตระกูลคุณปลื้ม
แต่มีข้อจำกัดในแง่ทรัพยากรทางการเมืองที่ตกเป็นรองตระกูลคุณปลื้มอยู่ค่อนข้างมาก
ดังนั้น โอกาสที่จะแย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองในจังหวัดชลบุรีนั้น โอกาสเป็นไปได้ยาก
เพราะตระกูลคุณปลื้มยังมีบารมีค่อนข้างสูงแม้ว่าไม่มีกำนันเป๊าะแต่หลาย ๆ คนยังรู้ว่า
แม้ตัวไม่อยู่แต่เงายังอยู่

ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในจังหวัดชลบุรีจึงมีความเหมือนกัน
กับปรากฏการณ์ทางการเมืองในจังหวัดสระแก้ว ที่ลักษณะการเมืองมีการผูกขาดอยู่ในมือ
กลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองเพียงกลุ่มเดียว นำไปสู่การเกิดขึ้นของขั้วอำนาจ
ทางการเมืองขั้วเดียวที่ทรงอิทธิพลทางการเมืองมากที่สุดในจังหวัด แม้ว่าจะมี

ความพยายามเข้ามาแข่งขันแย่งชิงพื้นที่ของกลุ่มการเมืองอื่น ๆ แต่ก็มีข้อจำกัด และข้อเสียเปรียบโดยเฉพาะในแง่ทรัพยากรทางการเมืองที่มีน้อยกว่ากลุ่มการเมืองหลัก ที่ผูกขาดอำนาจทางการเมืองมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะกลุ่มการเมืองหลักที่ผูกขาดอำนาจได้ผ่านการสะสมทุนทางการเมืองมานาน มีการสร้างเครือข่าย พันธมิตรทางการเมือง และบารมีทางการเมือง จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่กลุ่มพลังการเมืองใหม่ที่เข้ามาโค่นล้มกลุ่มการเมืองหลักในจังหวัด สำหรับเริ่มต้นชีวิตทางการเมืองของตระกูลเทียนทอง เริ่มต้นจาก นายเสนาะ เทียนทอง เข้าสู่สนามทางการเมืองด้วยการสนับสนุนของ พล.ท. ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา อดีตแม่ทัพภาคที่ 1 ที่ได้รู้จักกับนายเสนาะ เทียนทอง มาอย่างยาวนานกับนายเสนาะ เทียนทอง “เฮ้ย เสนาะ สมัยนี้ ลือต้องลงผู้แทนฯ นะ คราวนี้อ่าปฏิเสชนะ เพราะอ้าวรับปากผู้ใหญ่ไว้แล้ว ไม่งั้นพังแน่” (พิศาล ลดาภิรมย์, 2544, หน้า 39)

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว (การสัมภาษณ์-ส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2552) กล่าวว่า นายเสนาะ เทียนทอง เข้าสู่สนามการเมือง โดยสังกัดพรรคชาติไทย นายเสนาะ เมื่อปี พ.ศ. 2518 และลงสมัคร ส.ส. ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2519 โดยมี พล.ต.อ. ประमाण อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นผู้สนับสนุน ทั้งที่ในขณะนั้นจังหวัดปราจีนบุรีไม่ใช่พื้นที่ฐานทางการเมืองของพรรคชาติไทย เห็นได้จากการเลือกตั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2518 พบว่า พรรคชาติไทย ไม่ได้ส่งใครลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคเลย เนื่องจากพรรคชาติไทยไม่มีตัวบุคคลที่เหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอที่จะลงแข่งขันกับเจ้าของพื้นที่เดิม

การวิจัยพบว่า ในขณะนั้นทางพรรคชาติไทยโดย พล.ต.อ. ประमाण อติเรกสาร พยายามที่จะขอให้ พล.ท. ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา อดีตแม่ทัพภาคที่ 1 ทาบตามให้นายเสนาะ เทียนทอง ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ปราจีนบุรี ในนามพรรคชาติไทย แต่นายเสนาะ เทียนทอง ปฏิเสธที่ลงสมัคร จนถึงการเลือกตั้ง เมษายน พ.ศ. 2519 นายเสนาะ เทียนทอง เข้าสู่สนามการเมืองโดยสังกัดพรรคชาติไทย ภายใต้การสนับสนุนของ พล.ท. ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา อดีตแม่ทัพภาคที่ 1 และ พล.ต.อ. ประमाण อติเรกสาร ในสนามการเลือกตั้งครั้งนั้นคู่แข่งคนสำคัญ คือ นายนิพนธ์ เตียพิภู ซึ่งเป็น

พ่อค้าที่ได้รับการสนับสนุนจาก “เจ้าพ่อบางขนาก” ประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ หัวหน้าพรรค-
สังคมนิยม

การเลือกตั้งครั้งนั้นพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ลงมาแข่งขัน
ในสนามการเลือกตั้งครั้งหลายท่าน เช่น พรรคกิจสังคม ส่ง นายเฉลิมพล หริตวร
พรรคชาติไทยส่ง นายเสนาะ เทียนทอง พรรคสังคมนิยม และนายบุญส่ง สมใจ
ไม่สังกัดพรรคการเมืองผลการเลือกตั้งในครั้งนี้นำปรากฏว่า นายเสนาะ เทียนทอง
สามารถชนะการเลือกตั้งในเขต 2 ซึ่งเป็นฐานคะแนนเสียงของตนเองนับว่าเป็นชัยชนะ
การเลือกตั้งครั้งแรกในสนามการเมืองระดับชาติและเป็นก้าวอย่างทางการเมืองที่สำคัญ
ของตระกูลเทียนทอง การเลือกตั้งเดือนเมษายน พ.ศ. 2522 พรรคชาติไทยได้ส่งนายเสนาะ
เทียนทอง กับนายสมาน ภูมมะกาญจนะและไม่สังกัดพรรค คือ นายบุญส่ง สมใจ
และนายสำรวล มหิทธิบุรินทร์ ผลการเลือกตั้ง นายเสนาะ เทียนทอง ได้รับการเลือกตั้ง
สมัยที่ 2

จนถึงการเลือกตั้งในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2526 เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญ
ของการสถาปนาตัวทางการเมืองของตระกูลเทียนทอง เนื่องจากนายเสนาะ เทียนทอง
ได้สนับสนุนน้องชาย คือ นายวิทยา เทียนทอง เข้าสู่สนามการเมือง ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้น
สำคัญในการขยายอิทธิพลทางการเมืองของตระกูลเทียนทอง และในการเลือกตั้ง
ครั้งต่อมาปัจจุบัน ตระกูลเทียนทองได้สนับสนุนเครือญาติลงสู่สนามการเมืองในจังหวัด-
สระแก้ว ที่เริ่มต้นจากระดับชาติและได้กระจายไปยังระดับท้องถิ่น

จนส่งผลให้โครงสร้างอำนาจทางการเมืองของจังหวัดสระแก้วมีเพียงชั่วอำนาจ
เดียวที่ทรงอิทธิพลสูงสุดและผูกขาดอำนาจทางการเมืองในตระกูลเทียนทอง ตลอดจน
การสนับสนุน เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ทั้งที่เป็นเครือญาติ คนใกล้ชิด ลูกน้อง
ไม่แตกต่างจากจังหวัดชลบุรี สำหรับนายเสนาะ เทียนทอง หลังจากประสบผลสำเร็จ
ในเวทีการเมือง เขาเริ่มมีบทบาทในพรรคชาติไทยมากขึ้นได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ-
พรรคชาติไทย ขณะที่ย้ายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นหัวหน้าพรรคและต่อมานายบรรหาร
ศิลปอาชา ได้เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. 2538 นายเสนาะ เทียนทอง ลาออกจาก
พรรคชาติไทย เมื่อปี พ.ศ. 2539 เนื่องจากเกิดความขัดแย้งกันระหว่างนายเสนาะ
เทียนทอง และนายบรรหาร ศิลปอาชา รวมถึงกรณีประเด็นปัญหาของ ส.ส. กลุ่ม 16

ในที่สุคนาวยบรรหาร ศิลปอาชา ประกาศยุบสภา นายเสนาะ เทียนทอง ตัดสินใจเข้าร่วมพรรคความหวังใหม่ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค ส่งให้พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี และนายเสนาะ เทียนทอง ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (เสนาะ เทียนทอง, 2552ก)

การเลือกตั้งครั้งต่อมา นายเสนาะ เทียนทอง ได้ย้ายมาสังกัดพรรคไทยรักไทย และสนับสนุนให้ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยรับตำแหน่งประธานที่ปรึกษาพรรคไทยรักไทย และไม่รับตำแหน่งทางการเมืองโดยให้นางอุไรวรรณ เทียนทอง ภรรยารับตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลในโควตากลุ่มวังน้ำเย็นระยะหลัง นายเสนาะ เทียนทอง ถูกลอบทบหาความสำคัญในพรรค สร้างความไม่พอใจ จนกระทั่งในการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประเด็นการสรรหา ป.ป.ช. เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2548 นายเสนาะ เทียนทอง ได้อภิปรายวิพากษ์วิจารณ์ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร อย่างรุนแรง นายเสนาะ เทียนทอง ลาออกจากพรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 หลังจากที่ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ประกาศยุบสภา และได้ขึ้นเวทีในการขับไล่ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ให้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหลายครั้ง หลังจากนั้นนายเสนาะได้ก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่ชื่อว่า พรรคประชากร โดยในช่วงแรกของการตั้งพรรคนั้น นายเสนาะ เทียนทอง จะเป็นหัวหน้าพรรค โดยนโยบายหลักของพรรคที่ประกาศ คือ “เพื่อปฏิรูปการเมือง และล้มล้างระบอบทักษิณ” (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2549) แต่ในปัจจุบันพรรคประชากรของ นายเสนาะ เทียนทอง กลับมีท่าทีที่ตรงกันข้าม โดยหันกลับไปสนับสนุน พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร

สำหรับบทบาททางการเมืองในจังหวัดสระแก้ว อย่างที่ผู้วิจัยได้อธิบายแล้วในตอนต้นว่า ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง จนมีลักษณะผูกขาดอำนาจจนทำให้จังหวัดสระแก้วมีลักษณะหัวอำนาจเดียวทางการเมืองเพียงหัวเดียว เห็นได้จากสนามการเมืองในสระแก้วตั้งแต่ระดับชาติอย่าง ส.ส. จนเป็นที่กล่าวถึงกันอย่างกว้างขวางว่า นามสกุลเทียนทอง เป็นนามสกุลที่ครองเก้าอี้ในสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดถึง 4 คน รวมถึง สว. หรือระดับท้องถิ่น อย่าง อบจ. เทศบาล อบต. หรือแม้กระทั่งการปกครองท้องถิ่นอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่างอยู่ภายใต้อิทธิพลของ

ตระกูลเทียนทองทั้งสิ้น กรณี ส.ส. จังหวัดสระแก้วในปัจจุบัน การวิจัย พบว่า ส.ส. ทั้งหมดต่างเป็นคนในตระกูลเทียนทอง ทั้งสิ้นทั้งที่เป็นลูกและหลาน ตามรายละเอียดจากผลการวิจัย ดังนี้

นายฐานิสร์ เทียนทอง ส.ส. เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสระแก้ว จบการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา เขามีฐานะหลานชายของนายเสนาะ เทียนทอง เป็นลูกชายของ นายพิเชษฐ เทียนทอง น้องชายคนเล็กของนายเสนาะ เทียนทอง ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว กับนางขวัญเรือน เทียนทอง (กำนันกี) เป็นกำนันหญิงผู้ใหญ่ที่กว้างขวางคนหนึ่งในจังหวัดสระแก้ว อดีตเคยลงสมัครรับเลือกตั้ง สว. แข่งขัน กับนายวิทยา เทียนทอง ก่อนลงสมัคร ส.ส. นายฐานิสร์ เทียนทอง เคยดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2538-2539 ซึ่งถือว่าเป็นประธานหอการค้าที่อายุน้อยที่สุดในประเทศไทยในขณะนั้นแต่เป็นที่รับรู้กันดีว่ามีนายเสนาะ เทียนทอง อยู่เบื้องหลัง

นายฐานิสร์ เทียนทอง เข้าสู่สนามการเมืองในระดับชาติ ภายใต้การสนับสนุนของนายเสนาะ เทียนทอง จนสามารถเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว 4 สมัย ได้แก่ พ.ศ. 2539, 2544, 2548 และ พ.ศ. 2550 นายฐานิสร์ เทียนทอง ถือว่าเป็นนักการเมืองหนุ่มที่เติบโตบนเส้นทางการเมืองอย่างรวดเร็ว ภายใต้การสนับสนุนนายเสนาะ เทียนทอง ผู้เป็นลุง เห็นได้จากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของเขา พบว่าเขาได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในสมัยที่นายเสนาะ เทียนทอง ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในสมัยรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี

การแต่งตั้ง นายฐานิสร์ เทียนทอง เป็นที่ปรึกษาในครั้งนั้นมีการตั้งข้อสังเกตและวิจารณ์กันอย่างกว้างขวางถึงความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทั้งในแง่วุฒิและประสบการณ์ แต่ทว่าด้านหนึ่งทำให้เราเห็นความเป็นจริงของระบบการเมืองไทย ที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าระบบการเมืองไทยยังคงเป็นระบบอุปถัมภ์

แม้กระทั่งอาศัยเครือข่ายทางการเมืองภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่าง นายสุขวิช รังสิตพล และนายเสนาะ เทียนทอง โดยการสนับสนุนให้นายฐานิสร์ เทียนทอง

ที่ปรึกษา รองนายกรัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือกรรมการแต่งตั้ง นายฐานิสร์ เทียนทอง เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ของ นายสรอรรถ กลิ่นประทุม และการแต่งตั้ง นายฐานิสร์ เทียนทอง เป็นที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี ด้านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของ นายสุวิทย์ คุณกิตติ และเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงระบบการเมืองไทยที่ยังคงเสถียรควบคู่กับระบบอุปถัมภ์ และเครือข่าย พันธมิตรทางการเมือง

นอกจากนี้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในเวทีการเมืองระดับชาติ ในปัจจุบันยังได้ถูกลามมาสู่เวทีการเมืองในระดับจังหวัดที่ตกอยู่ภายใต้โครงข่ายอุปถัมภ์ พรรคพวก เครือญาติ เครือข่าย และระบบธุรกิจการเมือง จนเป็น โครงสร้างอำนาจการเมืองท้องถิ่น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองในภาพรวมของจังหวัด ปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับคำกล่าวที่น่าสนใจของ ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ที่ติดตามสนใจศึกษาวิจัยระบบการเมืองท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบที่สุดคนหนึ่งของประเทศไทยในปัจจุบัน ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2552) อธิบายว่า การที่เราจะเข้าถึงพฤติกรรมทางการเมืองโดยรวมของจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งนั้นเราต้องเข้าใจ โครงสร้างอำนาจทางการเมืองของจังหวัดนั้น ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่นเสียก่อนและเราจะเข้าใจถึงพฤติกรรมทางการเมืองที่ถูกกำหนดจากโครงสร้างอำนาจได้อย่างลึกซึ้ง

นางสาวตรีสุข เทียนทอง ส.ส. เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสระแก้ว เกิดวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2515 เธอจบการศึกษาปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ จากประเทศสหรัฐอเมริกา ตรีสุข เทียนทอง มีฐานะเป็นหลานสาวของ นายเสนาะ เทียนทอง เป็นลูกของ นายพิเชษฐ เทียนทอง น้องชายคนเล็กของ นายเสนาะ เทียนทอง ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว กับนางขวัญเรือน เทียนทอง (ก้านันท์) และเป็นน้องสาวนายฐานิสร์ เทียนทอง ชีวิตทางการเมืองของเธอไม่ได้แตกต่างไปจากพี่ชายที่ถูกขีดเขียนและจัดวาง กำหนดเส้นทางการเมืองโดยผู้เป็นลุงอย่างนายเสนาะ เทียนทอง พร้อม ๆ กับการสนับสนุนอย่างเอางานเอการจากครอบครัวเทียนทอง บนถนนสายการเมืองของตรีสุข เทียนทอง เธอเป็น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2544 ถึงปัจจุบัน เขามีบทบาท
ทางการเมืองที่น่าสนใจ ภายใต้การสนับสนุนจากเจ้าพ่อวังน้ำเย็นผู้เป็นลุง

นายสรวงศ์ เทียนทอง ส.ส. เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสระแก้ว เกิดวันที่ 28
กรกฎาคม พ.ศ. 2518 จบการศึกษาจากโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และปริญญาโท บริหารธุรกิจ Johnson Wales University
ประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับสรวงศ์ เทียนทอง แม้ว่าจะเขามาจากตระกูลเทียนทอง
แต่ท่าทีมีความแตกต่างจาก ส.ส. ทั้ง 2 ท่านก่อนหน้านี้ที่ผู้วิจัยอธิบายแล้วในข้างต้น
เพราะเขาคือทายาทตัวจริงของนายเสนาะ เทียนทอง ที่ผ่านการปลุกปั้นจากนายเสนาะ
เทียนทอง ให้เข้าสู่ถนนสายการเมืองตามหลังพี่ ๆ สรวงศ์ เทียนทอง เป็นสมาชิกสภา-
ผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้วมาแล้ว 2 สมัย นักการเมืองที่มีอนาคตไกลอีกคน บนถนน
สายการเมืองไทยที่ปูทางไว้เรียบร้อยแล้วจากผู้เป็นพ่อและได้แรงหนุนอย่างต่อเนื่องจาก
เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ที่ยังเคารพยำเกรงบารมีเจ้าพ่อวังน้ำเย็น

หากพิจารณาจากรายชื่อ ส.ส. จังหวัดสระแก้ว จะทำให้เราเห็นได้อย่างชัดเจน
ถึงลักษณะการเมืองที่ผูกขาดอยู่ในตระกูลเทียนทอง โดยบทบาทและอิทธิพลของตระกูล-
เทียนทอง ภายใต้กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองภายในจังหวัด ที่ตระกูลเทียนทอง
สามารถยึดกุมความได้เปรียบคู่ต่อสู้ในทุก ๆ ทาง โดยเฉพาะข้อได้เปรียบในแง่ ทรัพยากร
ทางการเมือง เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง กลไกราชการ อำนาจอรัฐในท้องถิ่น
และบารมีเครือข่ายอุปถัมภ์

อย่างไรในกรณีการตั้งพรรคประชาราช โดยมีนายเสนาะ เทียนทอง นั่งเป็นหัวหน้า-
พรรค นายเสนาะ เทียนทอง ประกาศอย่างชัดเจนว่าตนเองมีฐานที่มั่นอยู่ที่จังหวัดสระแก้ว
โดยเฉพาะอำเภอวัฒนานครอันเป็นบ้านเกิดของตนเอง และเขตอรัญประเทศ อำเภอ-
ตาพระยา อำเภอวังน้ำเย็น แต่ปัจจุบันได้ขยายไปทุกอำเภอของจังหวัดสระแก้ว

จากการวิจัยทำให้เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่า นับแต่เลือกตั้ง ปี พ.ศ. 2519 จนถึง
ปัจจุบัน นายเสนาะ เทียนทอง ไม่เคยสอบตกเลยในสนามการเมืองที่มีฐานที่มั่น
ในจังหวัดสระแก้ว นอกจากไม่เคยสอบตกแล้ว นายเสนาะ เทียนทอง ยังแสดงฤทธา-
นภาพในการนำผู้สมัครรายอื่นให้เข้ามาเป็น ส.ส. อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็น นายบูรินทร์
หิรัญบุรณะ ล้วนได้มาเพราะ นายเสนาะ เทียนทอง แม้กระทั่งนายสุนทร วัฒวัลย์

หรือ นายสมาน ภูมมะกาญจนะ บทบาทก้าวแรกทางการเมืองก็ล้วนแต่ได้มาเพราะบารมี นายเสนาะ เทียนทอง

เมื่อมาเป็นจังหวัดสระแก้ว บารมี นายเสนาะ เทียนทอง ก็ยังมากล้น เห็นได้จาก นับแต่การเลือกตั้ง เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา อาจมีคนอื่นเบียดแทรก มาบ้าง แต่ด้านหลักยังเป็นคนของตระกูลเทียนทอง ต่อเมื่อถึงการเลือกตั้ง เดือนมกราคม พ.ศ. 2544 ก็เป็นของตระกูลเทียนทอง หมดสิ้นแม่ นายเสนาะ เทียนทอง เลื่อนระดับขึ้นไปอยู่ในระบบบัญชีรายชื่อ ส.ส. จังหวัดสระแก้ว ก็ถือว่าเป็นคนของตระกูลเทียนทอง อย่างเบ็ดเสร็จ แม้กระทั่งในการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ความมั่นใจของ นายเสนาะ เทียนทอง ยังดำรงคงอยู่อย่างเหนียวแน่น

จากการวิจัยผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับหัวหน้าพรรคประชากร อำเภอดาพระยา (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 6 เมษายน 2552) กล่าวว่า การเลือกตั้งทั่วไปสมัย วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ความมั่นใจของพรรคประชากรยังดำรงคงอยู่อย่างเหนียวแน่นและ มั่นใจว่าตนเองต้องได้รับเลือกเป็น ส.ส. ระบบสัดส่วนจังหวัดสระแก้ว ยังเป็นพื้นที่ยึดครองของตระกูลเทียนทองอย่างกรณีการวิจัยการเมืองของการเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดสระแก้ว ในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ภายใต้กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองที่ตระกูลเทียนทองกุมความได้เปรียบทั้งหมด ผู้สมัครจากพรรคการเมืองอื่น ๆ จึงเป็นไม้ประดับทางการเมือง สร้างบรรยากาศการแข่งขันแบบผูกขาด ในเขตอำเภอดาพระยา เขาได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยอย่างน่าสนใจ และเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบารมีที่ยังมากล้นของตระกูลเทียนทองในจังหวัดสระแก้ว เขาพยายามอธิบายให้ผู้วิจัยเห็นว่า กลไกทั้งหมดในจังหวัดสระแก้วไม่ว่าจะเป็น ราชการองค์กรปกครองท้องถิ่น ราชการส่วนท้องถิ่น อยู่ภายใต้บารมีของนายเสนาะ เทียนทองทั้งสิ้น ดังนั้น ทุกเกมการเมืองที่คู่ต่อสู้จะใช้เล่นกับตระกูลเทียนทองนั้น กลุ่มเทียนทองพร้อมรับมือและเล่นได้ทุกรูปแบบ อย่างกรณีการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งล่าสุด วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 กระบวนการต่อสู้ทางการเมืองทุกพรรคการเมืองตกเป็นรองพรรคประชากรภายใต้บารมีของนายเสนาะ เทียนทอง หรือเป้าหมายของคนสระแก้ว “ถ้าเมืองชล มีกำนันเป๊าะ เป็นผู้ว่าตัวจริง สระแก้ว ก็มีเป๊าะหนะ คือ ผู้ว่าตัวจริงและจริงกว่า” “เขาเล่นกัน เอาหลานและลูกเป๊าะหนะ เป็น 8 ต่อ 2 นักเลงที่ว่า แน่ยังไม่มีการล้ารอง” สอดคล้องกับ

การวิเคราะห์ของสื่อที่ฟันธงว่า “สำหรับการเลือกตั้งที่จะมาถึง สนามจังหวัดสระแก้ว ยังถูกปกคลุมด้วยอิทธิพลทางการเมืองของผู้เฒ่าเหมาเช่นเคย แตกต่างเพียงแค่บรรยากาศหน้าตาผู้สมัคร และพรรคที่ลงแข่งขันเท่านั้น”

การเมืองของการเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ตามเงื่อนไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ถูกยุบรวมเหลือเพียงเขตเดียวจากเดิม 3 เขตเลือกตั้ง โดยยังมี ส.ส. ได้ 3 คน ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอลองหาด อำเภอตาพระยา อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวัฒนานคร อำเภอรัฐประเทศ อำเภอเขาฉกรรจ์ กิ่งอำเภอโคกสูง และกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ มีประชากรรวมกัน 538,344 คน การเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดสระแก้วครั้งนี้มีพรรคการเมืองส่งทีมลงสมัครมากถึง 6 พรรค ประกอบด้วย (1) พรรคพลังประชาชน (2) พรรคประชากร (3) พรรคประชาธิปไตย (4) พรรคประชาธิปไตย (5) พรรคมัชฌิมาธิปไตย และ (6) พรรคเครือข่ายชาวนาแห่งประเทศไทย ในจำนวน 6 พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งครั้งนั้น การวิจัย พบว่า มีเพียง 3 พรรคการเมืองเท่านั้นที่สร้างสีสันในสนามแข่งขันในสนามการเลือกตั้งครั้งนี้ ก็คือ

1. พรรคพลังประชาชน
2. พรรคประชากร
3. พรรคประชาธิปไตย

แต่การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้วิจัยซึ่งเป็นคนที่สนใจการเมืองในจังหวัดสระแก้วและตนเองก็เป็นสมาชิกองค์กรปกครองท้องถิ่นแห่งหนึ่งในจังหวัดสระแก้ว (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 7 เมษายน 2552) ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยว่า การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งที่ผ่านมา ทุกพรรคการเมืองลงส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรองพรรคประชากรของนายเสนาะ เทียนทอง ทั้งหมดด้วยเหตุผลไม่แตกต่างจากผู้ให้สัมภาษณ์คนก่อน ๆ คือ บารมี อิทธิพล เครือข่ายนักการเมืองภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของนายเสนาะ เทียนทอง

แม้ว่าในสนามการเลือกตั้งครั้งนี้ นายเสนาะ เทียนทอง ไม่ลงสมัครในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว โดยตัวเขาขึ้นไปลงในระบบสัดส่วนในฐานะหัวหน้าพรรคการเมือง แต่ก็ได้ส่งลูก หลาน ลงสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบด้วย นายฐานิสร์ เทียนทอง นางสาวตรีนุช เทียนทอง และนายสรวงค์ เทียนทอง โดยมีคู่แข่งจากพรรคพลังประชาชน ที่ส่ง พ.ต.อ. วิสิฐุต นาคะตะ อติตรอง ผบก. ภ.จว. สระแก้ว นายปัญญาชาติปัญญาวุฒิ

และนายธานินทร์ สุภักศ์มนตรี และพรรคประชาธิปัตย์ ได้ส่งนายพรพล เอกอรรถพร นายสุทธิรักษ์ วันเพ็ญ และนายเรือง บาดาล การวิเคราะห์ความได้เปรียบทางการเมือง ในกระบวนการต่อสู้ในการแข่งขันทางการเมืองครั้งนี้ แกนนำการเมืองภาคประชาชน หัวคะแนน และข้าราชการ ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 7 เมษายน 2552) กล่าวว่า ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์แกนนำการเมืองภาคประชาชน หัวคะแนน และข้าราชการระดับผู้อำนวยการ โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสระแก้ว ที่สนใจติดตามการเมืองในสระแก้วอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2552) สรุปตรงกันว่า การเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดสระแก้ว ครั้งที่ผ่านมานั้นกระบวนการต่อสู้ทางการเมือง เป็นการต่อสู้ระหว่างบารมีและกระแส กล่าวคือ เป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างบารมีของ นายเสนาะ เทียนทอง ในจังหวัดสระแก้วกับกระแสพรรคพลังประชาชนที่มี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร อยู่เบื้องหลัง แต่อย่างไรก็ตาม ในจังหวัดสระแก้วบารมีของ นายเสนาะ เทียนทอง นั้นยังเป็นต่อกระแสของพรรคพลังประชาชน และประชาชนในระดับรากหญ้าที่ยังโหยหา พรรคไทยรักไทยในอดีต การเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคพลังประชาชนส่ง พ.ต.อ. วิสิฐต์ นาคะตะ ที่มีฐานเสียงบางส่วนอยู่ที่ อำเภอเมือง และ อำเภอวังน้ำเย็น ในฐานะของนายตำรวจเก่าที่ยังมีลูกน้องเดิม ๆ คอยให้การสนับสนุนอยู่พอสมควร แต่เมื่อศึกษาภูมิหลังประวัติทางการเมืองดูแล้ว พ.ต.อ. วิสิฐต์ นาคะตะ และนายธานินทร์ สุภักศ์มนตรี ล้วนเป็นลูกน้องที่เคยอยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจ และการอุปถัมภ์ของนายเสนาะ เทียนทองมาก่อนทั้งสิ้นจึงเป็นการยากที่จะชนะลูกหลานของตระกูลเทียนทองในจังหวัดสระแก้ว สำหรับพรรคประชาธิปัตย์ แม้ผู้สมัครอย่าง นายพรพล เอกอรรถพร จะออกมาประกาศจะสู้เต็มเหนี่ยว ถึงแม้ว่าก่อนหน้านี้ พรรคประชาธิปัตย์ เคยประกาศจะไม่ส่งผู้สมัครในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว นายพรพล เอกอรรถพร จึงกลายเป็นเพียงไม้ประดับทางการเมืองเท่านั้น นายเสนาะ เทียนทอง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ยังกล่าวตำหนิด้วยความมั่นใจว่า “ในจังหวัดสระแก้ว ตนเอง มั่นใจในลูกหลานตระกูลเทียนทองว่า จะได้ ส.ส. เข้ามายกทีมทั้งสามคน อีกทั้งตนคลุกคลีกับชาวบ้านมากกว่า 30 ปี ไม่เคยบกพร่อง จึงเชื่อว่า ผู้สมัคร ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์ทั้ง 3 คน จะได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 1 แสนคะแนน เพราะถ้าต่ำกว่า 1 แสน ก็ถือว่า สอບคก”

ในขณะที่นางอุไรวรรณ เทียนทอง ภรรยานายเสนาะ เทียนทอง ก็ได้แสดงความมั่นใจว่า “จังหวัดสระแก้ว ลูกหลานตระกูลเทียนทอง จะต้องได้ ส.ส. เข้ามาทั้ง 3 คน เพราะต้องถือว่านายเสนาะได้ทำงานให้บ้านเมืองมานานกว่า 30 ปี รวมถึงพัฒนาจังหวัดสระแก้ว รวมถึงความเป็นกันเอง ชาวบ้านเข้าใจและไว้วางใจตลอด สำหรับตนเมื่อเห็นโพลก็ตกใจว่าสำรวจจากใครทำไมออกมาเช่นนี้ ไม่แน่ใจว่าจะเป็นอย่างไร แต่ก็เป็นการกระตุ้นให้ผู้สมัครลงพื้นที่ให้มากขึ้น และต้องได้มากกว่าแสนคะแนนขึ้นไป”

การให้สัมภาษณ์ของนายเสนาะ เทียนทอง ผ่านสื่อมวลชน กล่าวว่า แม้ผมไม่เดินทางมาปราศรัยหาเสียงที่สระแก้ว แค่เดินผ่านก็ชนะแน่ ๆ เพราะลูกหลานผมทำสิ่งดี ๆ ไว้มาก จึงมั่นใจว่าจะชนะการเลือกตั้งครั้งนี้แน่นอน ผลการเลือกตั้ง ส.ส. ในครั้งนั้น วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ชัยชนะเป็นไปตามการคาดหมายและการวิเคราะห์ของทุกสำนัก ผลการเลือกตั้งลูกหลานของตระกูลเทียนทอง กว่าชัยชนะทั้งหมด 3 ที่นั่ง ด้วยคะแนนเสียงอย่างท่วมท้นหากพิจารณาจากผลการเลือกตั้ง ส.ส. ที่ผ่านมาในจังหวัดสระแก้ว ชัยชนะของตระกูลเทียนทองเกิดจากปัจจัยเชิงโครงสร้างอำนาจทางการเมืองของจังหวัดสระแก้วที่เป็นผลผลิตของตระกูลเทียนทองได้สถาปนาขึ้นมา จนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การทางการเมืองภายในจังหวัดสระแก้วในลักษณะผูกขาดอำนาจทางการเมือง เนื่องจากตระกูลเทียนทองสามารถกุมความได้เปรียบทางการเมืองเหนือคู่แข่งภายใต้เครือข่ายพันธมิตรของ ตระกูลเทียนทอง ที่มีอยู่เต็มพื้นที่ในทุกอำเภอของจังหวัดสระแก้ว จนทำให้นายเสนาะ เทียนทอง ถึงกล้าประกาศด้วยความมั่นใจว่า “สำหรับจังหวัดสระแก้วเพียงตนเองเดินผ่าน ไม่ต้องปราศรัย ก็ชนะแล้ว” (เสนาะ เทียนทอง, 2552ข)

ข้อเท็จจริงจากการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งที่ผ่านมามีการยืนยันและตอกย้ำการวิจัยของผู้วิจัย ที่พยายามชี้ให้เห็นสภาพความเป็นจริงของลักษณะ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ในลักษณะขั้วอำนาจเดียวของจังหวัดสระแก้ว ไม่เพียงแต่เวทีการเมืองระดับชาติ การเมืองที่ตระกูลเทียนทองสามารถผูกขาดอำนาจทางการเมืองอย่างยาวนาน และสืบทอดอำนาจจากนายเสนาะ เทียนทอง นายวิทยา เทียนทอง มาสู่รุ่นลูกและหลาน อย่างไรก็ตาม ในเวทีการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดสระแก้ว ตระกูลเทียนทองก็ยังคงควบคุมกลไกอำนาจในภาพรวมได้ทั้งหมด โดยผู้วิจัยจะอธิบายจากกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ถือว่าเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่สุด

ของจังหวัดสระแก้วและมิงบประมาณในการบริหารจัดการท้องถิ่นมากที่สุด สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการสัมภาษณ์กลุ่มที่ปรึกษาทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในทุกจังหวัดของภาคตะวันออก แคนนาและที่ปรึกษาของกลุ่มการเมืองในภาคตะวันออก (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2552) กล่าวว่า แคนนาของทุกจังหวัดเห็นตรงกันว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญมากและเป็นฐานสำคัญทางการในการเมืองระดับชาติในปัจจุบัน “ถ้ายึด อบจ. ได้ ส.ส. ก็ไม่ยาก”

เหตุผลที่กลุ่มอำนาจท้องถิ่นในทุกจังหวัดของภาคตะวันออกมองว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องพยายามเข้าแข่งขัน เนื่องจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีมากกว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ ทำให้กลุ่มอำนาจท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสร้างฐานคะแนนเสียงให้กลับกลุ่มตนเองในทางการเมืองระดับชาติ ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังเป็นแหล่งสะสมทุนทางเศรษฐกิจการเมืองที่สำคัญของกลุ่มอำนาจท้องถิ่น และเป็นองค์กรกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองให้เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของกลุ่มการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สนับสนุนเครือข่ายพันธมิตรลงแข่งขันสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) กระจายผลประโยชน์จากโครงการรับเหมาก่อสร้างให้เครือข่ายพันธมิตร

สภาพการณ์ดังกล่าวจึงทำให้กลุ่มอำนาจท้องถิ่นสามารถสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองภายในจังหวัดได้ เงื่อนไขดังกล่าวทำให้กลุ่มอำนาจท้องถิ่นสามารถสถาปนาเป็นโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดในระยะยาว ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติในลักษณะเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่เกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะในมิติเศรษฐกิจการเมืองของกลุ่มอำนาจท้องถิ่นภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดสำหรับกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จากผลการวิจัยของผู้วิจัยที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้นว่าตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและอำนาจของตระกูลเทียนทอง ภายใต้การนำของ นายทรงยศ เทียนทอง เขาคำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถึง 2 สมัย นายทรงยศ เทียนทอง เป็นหลานชายของนายเสนาะ เทียนทอง

เป็นลูกชายของ นายวิทยา เทียนทอง อดีต ส.ส. และ สว. น้องชายของนายเสนาะ เทียนทอง

นายทรงยศ เทียนทอง ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ภายใต้การสนับสนุนอย่างแข็งขันของครอบครัวเทียนทอง แม้ว่าหลายฝ่ายจะมองว่านายเสนาะ เทียนทอง จะไม่ค่อยลงรอยกับนายวิทยา เทียนทอง ผู้เป็นพ่อของนายทรงยศ เทียนทอง แต่ทว่าอีกด้านหนึ่งกลับพบนายเสนาะ เทียนทอง สนับสนุนเครือข่ายทุกคนเข้าสู่สนามทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด ในภาพของตระกูลเทียนทอง ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 8 เมษายน 2552) กล่าวว่า อย่างกรณีการเลือก นาย อบจ. สระแก้ว ตั้งครั้งล่าสุด วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2551 นายเสนาะ เทียนทอง ส.ส. แบบสัดส่วนจังหวัดสระแก้วและหัวหน้าพรรค-ประชากร พร้อมด้วยนางอุไรวรรณ เทียนทอง ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นาย อบจ. สระแก้ว ที่หน่วยเลือกตั้งที่ 5 เขตเลือกตั้งที่ 1 เทศบาลตำบลอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว และได้กล่าวด้วยความมั่นใจในการเลือกตั้ง นาย อบจ. สระแก้วครั้งนี้ว่า “ผมมั่นใจว่า หลานชายผมต้องชนะเพราะเราทำแต่ความดี” “ทรงยศ เทียนทอง หลานชายผม ชนะเลือกตั้งแน่นอน และคะแนนทิ้งห่างคู่แข่ง ไม่น้อยกว่า 100,000 คะแนนแน่นอน”

สัมภาษณ์หัวหน้าคะแนนผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 8 เมษายน 2552) ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายทรงยศ เทียนทอง หลานชายนายเสนาะ เทียนทอง หัวหน้าพรรคประชากร ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนน 133,921 คะแนน ถือว่าเป็นชัยชนะ ที่ถล่มทลายของตระกูลเทียนทองในสนามการเมืองท้องถิ่น สำหรับนายปัญญาชาติปัญญาวุฒิ อดีตผู้สมัคร ส.ส. พรรคพลังประชาชน ที่พ่ายแพ้กับตระกูลเทียนทอง อย่างย่อยยับในการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งล่าสุด ครั้งนี้เขาตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นนาย อบจ. สระแก้ว แข่งกับนายทรงยศ เทียนทอง หลานชายนายเสนาะ เทียนทอง แต่ผลการเลือกตั้งเขาได้คะแนนเพียง 32,141 คะแนน ห่างกันกว่า 100,000 คะแนน เป็นไปตามคำกล่าวของ นายเสนาะ เทียนทอง ที่มั่นใจว่าหลานชายเขาต้องชนะ และมีคะแนนทิ้งห่างคู่แข่งเป็นแสนคะแนน ชัยชนะครั้งนี้เป็นการสะท้อนและตอกย้ำให้เห็นความเป็นจริงของสภาพการเมืองในจังหวัดสระแก้วที่ยังอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง นอกจากชัยชนะ

ของคนในตระกูลเทียนทองในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว สมัยที่ 2 แล้ว การเลือกตั้งนายก อบจ. และ ส.อบจ. ครั้งนี้ยังเป็นการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางเมืองที่ตระกูลเทียนทองสนับสนุนให้ลงสมัครสมาชิกสภาจังหวัดทั้ง 9 อำเภอ ถึง 30 คน การวิจัย พบว่า คนที่ตระกูลเทียนทองสนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่างเป็นผู้กว้างขวางในระดับอำเภอ หรือที่เรียกว่า ชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองระดับอำเภอทั้งสิ้น ซึ่งส่วนใหญ่คนเหล่านี้คือ ผู้รับเหมาก่อสร้าง นักธุรกิจหรือลูกหลานผู้กว้างขวางในอำเภอเป็นส่วนใหญ่

สัมภาษณ์ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2552) กล่าวว่า กระบวนการดังกล่าวถือเป็นการวางยุทธศาสตร์สำคัญในกระบวนการทางการเมืองของตระกูลเทียนทองที่พยายามสนับสนุนเครือข่ายพันธมิตรการเมืองในระดับท้องถิ่นของตระกูลเทียนทองให้แต่ละคนมีพื้นที่ทางการเมือง ด้านหนึ่งก็เป็นสร้างเครือข่ายฐานคะแนนเสียงในเขตระดับอำเภอโดยอาศัยกลไกของเครือข่ายพันธมิตรการเมืองเหล่านี้ ที่จะเป็นผู้ควบคุม ฐานคะแนนเสียงหัวคะแนนหลักในระดับอำเภอของตระกูลเทียนทอง หรือเป็นตัวแทนของตระกูลเทียนทองในกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นในเขตอำเภอ เช่น งานศพ งานแต่ง งานบวช เครือข่ายเหล่านี้ก็จะดำเนินการแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้น สำหรับในกรณีงานใหญ่ ๆ ที่เจ้าภาพเป็นผู้กว้างขวางในเขตอำเภอ เครือข่ายของตระกูลเทียนทองจะเป็นผู้ประสานงานให้นายเสนาะ เทียนทอง หรือ คนในตระกูลมาร่วมงานเองซึ่งถือว่าการให้เกียรติเจ้าภาพ ด้านหนึ่งก็เป็นการรักษาและขยายฐานคะแนนเสียงของตระกูลเทียนทองในระดับอำเภอเอาไว้ ความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะดังกล่าวทำให้ตระกูลเทียนทองมีต้นทุนทางสังคมสูงตามที่เสนาะ เทียนทองกล่าวถึงอยู่เสมอ และต้นทุนทางสังคมนี้เองเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นก็ถูกแปลเป็นคะแนนเสียง ที่ทำให้คนในตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่เขาสนับสนุนได้รับการเลือกตั้งจนเขาสามารถประเมินฐานคะแนนเสียงของกลุ่มได้อย่างแม่นยำ

การบริหารส่วนจังหวัด จึงเป็นเวทีสำคัญกระจายผลประโยชน์การเมืองให้เครือข่ายพันธมิตร และการรักษาความสัมพันธ์ของเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลเทียนทอง นอกจากสนับสนุนเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในการลงสมัคร-

รับเลือกตั้งแล้ว จะใช้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระจายผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาในเขตอำเภอ โครงการรับหมาก่อสร้าง ในลักษณะ ผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ในรูปแบบของการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับผลประโยชน์ที่กระจายให้เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในพื้นที่ ในการสร้างคะแนนเสียงและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การกระจายผลประโยชน์ผ่าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในจังหวัดสระแก้วนั้นมีเอกภาพสูงมาก เมื่อถึงฤดูกาลเลือกตั้ง เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองก็พร้อมเป็นแกนขาให้กับตระกูลเทียนทอง

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในเขตอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 9 เมษายน 2552) กล่าวว่า ความมีเอกภาพของเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของเสนาะ เทียนทอง และเครือญาติ ทำให้คนในตระกูลเทียนทองมีความมั่นใจมากเมื่อถึงฤดูกาลเลือกตั้งว่าจะได้รับชัยชนะ ด้วยกลไกที่ตนเองควบคุมได้รวมถึงต้นทุนทางสังคม เห็นได้จากกรณีการให้สัมภาษณ์จากสื่อต่าง ๆ ของ นายเสนาะ เทียนทอง นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วที่อยู่ภายใต้อิทธิพลขอตระกูลเทียนทองอย่างเบ็ดเสร็จ การวิจัยพบว่า ตระกูลเทียนทองยังได้สร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในลักษณะเดียวกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รูปแบบอื่น ๆ ในสระแก้วอย่างกว้างขวาง เช่น กรณีนายทรงคุณ เทียนทอง ที่เคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว

แม้ว่าปัจจุบันจะเขามาช่วยพี่ชายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเขาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีครบวาระ 2 สมัย แต่จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า เขารอเวลาที่จะกลับไปเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสระแก้วอีกครั้ง หรือกรณีนายอนุรักษ์ เทียนทอง ลูกชายของ นายพิเชษฐ เทียนทองก็ดำรงตำแหน่งประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว ปราบฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้ “ร้อยละ 90 ขององค์กรปกครองท้องถิ่นในสระแก้ว เป็นเด็กบ้านใหญ่วัฒนานคร” “สระแก้ว อยู่ในอุ้งมือของป่าเหาะและเครือญาติตระกูลเทียนทอง” “ใคร ๆ ก็อยากเป็นเด็กป่าเหาะ”

สัมภาษณ์ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 เมษายน 2552) กล่าวว่า นอกจากองค์กรปกครองท้องถิ่นในสระแก้ว ตระกูลเทียนทองยังมีเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในกลุ่มการปกครองท้องถิ่นที่ เช่น กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชน มีการประสานกันเป็นทีมและมีเอกภาพ โดยมีศูนย์บัญชาการหลักของตระกูลเทียนทองที่สำนักงานในเขตอำเภอวัฒนานครทำให้ระบบการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้วมีเอกภาพภายใต้การนำของตระกูลเทียนทอง การสนับสนุนเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองของตระกูลเทียนทองในสนามการเมือง นอกจากเวทีการเมืองท้องถิ่นแล้ว การวิจัย ยังพบว่า กรณีการเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ครั้งล่าสุด (2 มีนาคม พ.ศ. 2551) ก็เป็นการเลือกตั้งที่มีตระกูลเทียนทองคอยให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง โดย การเลือกตั้ง สว. จังหวัดสระแก้วครั้งนี้มีผู้สมัคร 2 ท่าน คือ ผู้สมัครหมายเลข 1 พล.ท. อิศระ วัชรประทีป หมายเลข 2 พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น

สัมภาษณ์ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 เมษายน 2552) กล่าวว่า การเลือกตั้ง สว. ครั้งนี้ ตระกูลเทียนทองโดยเฉพาะ นายเสนาะ เทียนทอง ให้การสนับสนุน พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น อย่างเต็มที่เนื่องจาก พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น มีความใกล้ชิดกับนายเสนาะ เทียนทอง มาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยเป็นสารวัตรใหญ่-สถานีตำรวจ อำนวยวิงน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผู้กำกับการสถานีตำรวจ อำนวยวิง-อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผู้กำกับการสถานีตำรวจ อำนวยเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จนเป็นรองผู้บังคับการตำรวจจังหวัดสระแก้ว

สัมภาษณ์ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 10 เมษายน 2552) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมา ระหว่างนายเสนาะ เทียนทอง และ พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น ทำให้การเลือกตั้ง สว. ครั้งนี้นายเสนาะ เทียนทอง จึงหนุนสุดตัวพร้อมระดมเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตระกูลเทียนทองให้สนับสนุน พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น ในการเลือกตั้ง สว. ครั้งนี้

เมื่อนายเสนาะ เทียนทอง และเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่อยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจของตระกูลเทียนทอง ประกาศสนับสนุน พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น ในการแข่งขัน สว. ผลการเลือกตั้ง สว. ครั้งนั้น เป็นไปตามลักษณะ โครงสร้างอำนาจ-

ท้องถิ่นของจังหวัดสระแก้วที่ตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองสามารถกุมอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดได้

แต่ชัยชนะของ พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น ภายใต้การสนับสนุนของตระกูลเทียนทองไม่ราบรื่นอย่างที่คิดเมื่อผู้สมัครอย่าง พล.ท. อิศระ วัชรประทีป อดีตรองแม่ทัพภาค 1 ผู้สมัคร สว. สระแก้ว เข้าร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระแก้ว (กกต. สระแก้ว) ว่าการเลือกตั้ง สว. ครั้งนี้มีการทุจริตการเลือกตั้ง สว. ในครั้งนี้ โดยมีนักการเมืองระดับชาติอยู่เบื้องหลัง แต่ออกมาร้องเรียนของ พล.ท. อิศระ วัชรประทีป ได้เป็นข่าวศึกโครมไปทั้งจังหวัดสระแก้ว เพราะก่อนหน้านี้เมื่อมีการเลือกตั้ง ในจังหวัดสระแก้วจะไม่มีใครกล้าร้องเรียนอย่างกรณีของ พล.ท. อิศระ วัชรประทีป ทำได้อย่างดีที่สุดเพียงแค่การวิพากษ์วิจารณ์และยอมรับผลการเลือกตั้งไป

สภาพการเมืองเกิดขึ้นของจังหวัดสระแก้ว ด้านหนึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของระบบการเมืองไทยที่ดำรงอยู่ด้วยความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายใต้โครงสร้างอำนาจของจังหวัดนั้น ๆ ที่จะเป็นตัวกำหนด บทบาท พฤติกรรมทางการเมือง ตัวละครทางการเมือง ภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่ถูกสร้างและจัดวางอย่างเป็นระบบของกลุ่มชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง (ตระกูลชนชั้นนำ) ที่ผ่านกระบวนการสะสมทุนทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน จนสามารถสถาปนาตัวเอง เครือญาติ เครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองเข้าสู่การเมืองในทุกระดับของจังหวัด จนกลายเป็นกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองของจังหวัด

จากกรณีศึกษาลักษณะ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่มีลักษณะชั่วคราวเมืองเดียวในกรณีจังหวัดชลบุรีและจังหวัดสระแก้ว ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เราเห็นถึงสภาพความเป็นจริงของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับท้องถิ่นที่ดำรงอยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจและกลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง ที่เป็นผู้กุมอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดไว้ในกำมือตระกูลตนเอง จังหวัดชลบุรีภายใต้อิทธิพลตระกูลคุณปลื้ม

จังหวัดสระแก้วภายใต้อิทธิพลตระกูลเทียนทองและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่ตนเองสนับสนุน ด้วยความได้เปรียบที่กลุ่มตนเองในฐานะชนชั้นนำทางการเมืองภายในจังหวัด มีเหนือกว่าไม่ว่าจะเป็นฐานทางเศรษฐกิจ เครือข่ายทางการเมือง อิทธิพลในพื้นที่ ทุนทางสังคม เครือข่ายอุปถัมภ์ และกลไกของรัฐ ฯลฯ เป็นผลให้กลุ่ม

ของตนเองสามารถสถาปนากลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองเป็นโครงสร้างอำนาจขั้วอำนาจ
เดียวภายในจังหวัดและกุมอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดได้ทั้งหมดตั้งแต่ระดับ
ท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ